БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 148 (8368) | 1957 оной июниин 25, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Ленинэй городой ажалшадта, Ажалшадай депутадуудай Ленинградай городской Соведтэ, КПСС-эй Ленинградай городской Комитедтэ

Городойнь байгуулагдаhаар 250 жэлэй ойн гүйсэhэнтэй дашарамдуулан, Ленинградай ажалшадые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет халуунаар амаршална.

250 жэлэй урда тээ Нева мүрэнэй эрье дээрэ город-хэрэм, город-порт байгуулагдажа, манай Эхэ ороной далайн хилые хёрхо наринаар сахижа байха газар болгогдоhон юм. Оюун бэлигтэ архитекторнүүд ород ажалшадтай хүсээ нэгэдүүлэн ажаллажа, дэлхэйн эгээл hайхан городуудай нэгые эндэ барижа, тэрэнээ суурхуулаа. Ленинградай баатарлиг түүхэтэй байhандань, манай гүрэнэй хүсэ шадалые бэхижүүлэн бүхэдхэхэ хэрэгтэ тон ехэ габьяатай байhандань советскэ хүнүүд омогорхон hайшаадаг.

Хаанта засагта, буржуазида эсэргүүсэн пролетариадай эрхилhэн дүлэтэ революционно тэмсэлэй хуудаhанууд Ленинградай түүхэдэ оронхой. Россин олон мянган бүхы пролетариадтал адли Питерэй хүдэлмэришэд революциин түлөө шэн габьяатайгаар, эдэбхитэйгээр тэмсэhэн байна. Агуухэ Октябрь Ленинградта мүндэлөө. Бүхы ажалшадай багша, революциин вождь Владимир Ильич Ленин эндэ партиин хүсые эмхидхэн суглуулhан байна. Хуушанбарга байдалые шэнэдхэн хубилгаха хэрэгэй эхи татаhан түрүүшын буудалга «Авророhоо» эндэ хэгдэжэ, хүн түрэлтэндэ шэнэ hайхан зам гэрэлтүүлэн заажа үгэhэн байна. Социалистическэ революци Ленинградhаа эхи абан бадаржа, буржуази, помещигүүдэй байгуулалтые үндэhөөрнь усадхаhан юм. 1917 оной октябрьда Смольно соо хүдэлмэришэдэй, солдадуудай болон тариашадай депутадуудай Соведүүдэй Бүхэроссин түүхэтэ съезд боложо, В. И. Ленин түрүүтэй пролетариадай диктатурын гүрэн дэлхэй дээрэ эгээн түрүүн бии боложо, Советскэ правительство тэндэ байгуулагдаhан юм.

Ленинградай хүдэлмэришэдэй туйлаhан илалтанууд эрхэ сүлөөтэй болохын түлөө, дэлхэйн пролетариадай эрхилhэн тэмсэлэй хуудаhанда хэтэ мүнхэдөө ороо. Ленинградай хүдэлмэришэдэй революциин урда габьяатай байhыень тэмдэглэн, агуухэ Ленин иигэжэ бэшээ hэн: «Советскэ республикын тогтоогдоhоор 2 жэлэй ойн үдэртэ эгээн түрүүн Петроградай хүдэлмэришэдые амаршалха ёhотойбди. Революционно хүдэлмэришэд, солдадуудые толгойлжо, Россин болон бүхы дэлхэйн ажалша олониитые толгойлон, Петроградай хүдэлмэришэд эгээн түрүүн буржуазиин засагые унагаажа, капитализмда, империализмда эсэргүү пролетарска революциин эхи табиhан байна».

Граждан дайнай, мүн гадаадын добтолгын жэлнүүдтэ Ленинградай хүдэлмэришэд манай ороной бүхы ажалша арадтай хамта советскэ засагые, социалистическэ гүрэнэй бэеэ даанхай байдалые хамгаалхаяа нэгэн дуугаар эрэлхэг зоригтойгоор бодожо, үлэсхэлэн хооhон байдалтай, hандаралтай тэмсэhэн, ажал хэрэгээ, уялгаяа дүүргэхэдээ үльгэр жэшээ, ехэ баатаршалга харуулhан, мүн дэлхэйдэ үзэгдөөгүй революционно үүсхэл хэшээл, шэн габьяа харуулhан юм.

Ленинград — город-революционер, город-сэрэгшэ, город-ажалшан юм. Ленинградайхид социалистическэ общество байгуулагшадай түрүү отрядынь мүн. Эндэ социалистическэ мүрысөөн анха түрүүн бадаржа, хожомынь бүхы орон дотор дэлгэрhэн байна. Промышленностьяа ехээр хүгжөөжэ шадаhан Ленинград социализмын материально-техническэ база байгуулха хэрэгтэ, манай Эхэ ороной өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ хубитаяа оруулаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай hүртэ шэрүүн үедэ ленинградайхидай хэhэн баатаршалгань мартагдашагүй мүнхэ. Агаарhаа саг үргэлжэ бомбодуулжа, артиллериин томо буунуудаар буудуулжа байбашье, туража үхэхын туйлда саг үргэлжэ байгаашье hаа, ленинградайхид шулуун зоригоо, омог дорюун сэдьхэлээ табяагүй, дайсанай урда hүгэдөөгүй. Дайсанда хүреэлэгдэшэhэн городоо ленинградайхид 900 үдэрэй туршада хамгаалжа, манай үеын бүхы хүнүүдые тон ехээр гайхуулан тэдэниие омогорхуулаа hэн. Энэ гайхамшагта баатаршалга аша гушанараймнай сэдьхэл зүрхэндэ мүнхэ дурасхаал болон, хэтэ мүнхэдөө хадагалагдаха. Ленинградайхид энэ хатуу шэрүүн үедэ Эхэ орондоо үнэн сэхэ байгаа. Советскэ арад ехээр баярлан, Ленинградые город-герой гэжэ нэрлээ юм.

Дайнай hүүлэй үедэ ленинградайхид экономико болон соёл болбосоролые саашадаа хүгжөөн hалбаруулхын түлөө үсэд шангаар тэмсэнэ. Коммунистическэ партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Ленинградай ажалшад эрхим hайн техникэ хэрэглэн, улам ехэ юумэ бүтээн гаргана, ажал хүдэлмэриингөө эмхидхэлые hайжаруулна, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө эрид шууд тэмсэнэ. Ленинград техникые хододоо шэнэлэн hэльбэжэ байдаг, ажал хүдэлмэриин, техникын талаар түрүү дүй дүршэл үүсхэдэг город гэжэ суурхаха ёhоороо суурхана. Арадай ажахын элдэб олон hалбаринуудта хэрэглэхэ шэнэ техникэ ленинградайхид зохёон бүтээнэ, ажал хүдэлмэриин түрүүшүүл гайхамшагта үүсхэлнүүдые эндэ гаргана. Эгээл иимэhээ совет арад Ленинэй городой хүдэлмэришэн ангяар омогорходог!

Зургаадахи табанжэлдэ техникээ улам hайжаруулха, хоёр дахин ехэ хэмжээнэй продукци бүтээн гаргаха гэhэн шухала зорилго городой промышленностиин үмэнэ табигдана. Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгэй hайжаруулагдаад байхада, Ленинградай экономическэ районие хүгжөөхэ тон ехэ шэнэ арга боломжонууд олдобо.

Ородой национальна соёл болбосорол, наука hалбаруулан хүгжөөхэ хэрэгтэ энэ город ехэ хубитаяа оруулаа юм. Хэтэ мүнхэдөө мартагдашагүй зохёолнуудаар дэлхэй дээрэ суурхуулhан Ломоносов, Пушкин, Гоголь, Некрасов, Тургенев, Салтыков-Щедрин, Горький, Репин, Суриков, Глинка, Чайковский, Римский-Корсаков, Менделеев, Павлов болон ородой оюун бэлигтэ бусад олон генинүүд эндэ ажаhуужа хүдэлмэрилhэн юм.

Ленинград түрүү культурын, научна ухаан бодолой эгээл ехээр хүгжэн hалбарhан газарнуудай нэгэн мүн. Олон дээдэ hургуулинууд, научно-шэнжэлэлгын институдууд, музейнүүд, театрнууд, клубууд болон библиотекэнүүд тэндэ бии. Советскэ арадай эгээл дуратай городуудай нэгэн болохо Ленинэй город жэл ерэхэ бүри улам hайхан, улам болбосон түхэлтэй болоно.

Городой ажалшад, Ленинградай партийна организаци Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй болон Советскэ правительствын үнэн сэхэ түшэг тулгууринь мүн. Тэдэнэр революционно, ажалай алдарта заншалые үргэлжэлүүлэн арьбадхана. Советскэ засагай тогтоогдоhоор 40 жэлэй ойдо бэлэдхэн, ленинградайхид үргэн ехэ социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлбэ. Советскэ ороной бүхы ажалшадтай хамта Ленинградай ажалшад манай Эхэ ороной экономикые улам бэхижүүлнэ, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал батажуулхын түлөө тэмсэнэ, шэнэ дай үдхэгшэдэй хорото ябуулгын хойноhоо хёрхоор адаглан харана, Советскэ Союзай өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые улам бэхижүүлнэ.

Ленинградай ажалшад городойнгоо тогтоогдоhоор 250 жэлэй ойе тэмдэглэн, партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй тэмсэхэ бэзэ гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет бата найдана.

Коммунизмын илан мандахын түлөө бүгэдэарадай ябуулжа байгаа агуухэ тэмсэлдэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень алдарта Ленинградай ажалшадта халуунаар хүсэнэбди!

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум — **СССР-эй Министрнүүдэй Совет** — **КПСС-эй Центральна Комитет.**

В. И. Ленindэ памятнигай hуури табигдаба

ЛЕНИНГРАД, (ТАСС). Ленинградай 250 жэлэй ойтой дашарамдуулан, В. И. Ленindэ памятнигай hуури табилгада зорюулагдаhан олон мянган ажалшадай хабаадалгатай баярай митинг Восстаниин талмай дээрэ болобо. Ахадүү союзна республиканууудhаа, мүн арадай демократиин оронуудhаа ерэhэн делегацинууд митингдэ хабаадалсаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Ленинград городой 250 жэлэй ойе тэмдэглэн, промышленность, наука болон культура хүгжөөхэ хэрэгтэ городой ажалшадай габьяатай байhанайнь түлөө, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум **Ленинградай** олон хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүдые, наукын болон культурын хүдэлмэрилэгшэдые, партийна, советскэ, профсоюзна, комсомольско болон бусад организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдые орден, медальнуудаар шагнаа. Хамта дээрээ 7.214 хүн, тэрэ тоодо: Ленинэй орденоор —339, Ажалай Улаан Тугай орденоор — 1.253, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор — 1.835, «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар—2.014, «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» медаляар — 1.773 хүн шагнагдаа.

Наука, техникые хүгжөөжэ, ажал хүдэлмэридөө гайхамшагта амжалта туйлаhанайнь түлөө олон түрүү хүдэлмэришэдтэ, барилгашадта, наукын хүдэлмэрилэгшэдтэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоо.

***

Ленинград городой ажалшадые hү, мяха, хартаабха болон овощоор улам hайнаар хангадаг болоhонойнь, хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушааха, мүн худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэhэнэйнь түлөө, эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ мал ажалай продуктнуудые улам ехээр абадаг болоhонойнь түлөө, түргэн хурдаар урагшаа дабшаhанайнь түлөө **Ленинградай областиин** олон колхознигуудые, МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые, партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум орден, медальнуудаар шагнаба. Хамта дээрээ 717 хүн шагнагдаа. Тэдэнэй 41 хүниинь Ленинэй орденоор, 95 хүн Ажалай Улаан Тугай орденоор, 166 хүн «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, 214 хүн «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар, 201 хүн «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» медаляар шагнагдаа.

Мал ажалда элитэ ехэ амжалта туйлаhанайнь түлөө нүхэр А. М. Городинскидэ, Ф. А. Ивановто, З. П. Петровада, М. К. Сафроновада, А. Е. Федоровада, М. А. Шагинада, М. Е. Южилкинада Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгогдоо.

***

Ленинград городой тогтоогдоhоор 250 жэлэй ойтой дашарамдуулан, советскэ искусство хүгжөөхэ хэрэгтэ элитэ ехэ габьяатай байhыень тэмдэглэн, Ленинград городой искусствын ажал ябуулагшад—Н. М. Дудинскаяда, К. А. Лаптевта, В. П. Полицеймакода, К. М. Сергеевтэ, Г. А. Товстоноговто СССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй арадай артистын нэрэзэргэ олгоо. В. В. Лишевтэ СССР-эй арадай уранзураашын нэрэзэргэ олгогдобо.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Ленинград городой түрүү хүдэлмэришэдтэ, барилгашадта болон наукын хүдэлмэрилэгшэдтэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгохо тухай

Наука, техникэ хүгжөөхэ хэрэгтэ болон ажал хүдэлмэридөө гайхамшагта амжалта туйлаhанайнь, мүн Ленинград городой промышленностиин, транспортын болон барилгын предприятинуудта ажалай түрүү шэнэ арга метод шудалан нэбтэрүүлгэдэ ехэ хубита оруулhанайнь түлөө иимэ хүнүүдые **Ленинэй** орденоор шагнаад, **«Хадуур ба Балта»** гэжэ алтан медаль барюулаад, **Социалистическэ Ажалай Геройн** нэрэзэргэ олгохо:

1. **Бородулин** Александр Васильевич—Ленинградай металлическа заводой фрезеровщик.
2. **Варламов** Павел Михайлович—сталепрокатна болон проволочноканатна заводой мастер-вальцовщик.
3. **Васильева** Елизавета Романовна—«Красная заря» заводой хабсаргагша.
4. **Васильев** Михаил Васильевич—Главленинградстройн шулуушадай бригадир.
5. **Виноградов** Анатолий Васильевич—Ижорско заводой булад хайлуулагша.
6. **Гаврилов** Илья Гаврилович — «Вильнюс» теплоходой капитан.
7. **Добышев** Кондратий Филиппович—«Большевик» заводой расточник.
8. **Еремеев** Александр Сергеевич—С. М. Кировэй нэрэмжэтэ «Электросила» заводой главна конструкторай орлогшо.
9. **Карасев** Владимир Якумович—Кировскэ заводой токарь-наладчик.
10. **Карпов** Иван Васильевич — «Ленотделстройн» № 1 трестын штукатурщигуудай бригадир.
11. **Ковалев** Николай Николаевич—Металлическа заводой турбинын главна конструктор.
12. **Лебедев** Александр Алексеевич—Гүрэнэй оптическа институдай таhагай начальник, академик.
13. **Лягин** Александр Иванович—«Красный выборжец» заводой хайлуулагша.
14. **Мирошников** Александр Карпович—Кировскэ заводой цехын начальник.
15. **Михайлов** Василий Михайлович—Балтийска заводой түмэршэ дархан.
16. **Першин** Николай Иванович—С. М. Кировэй нэрэмжэтэ «Электросила» заводой токарь-карусельщик.
17. **Липатов** Тимофей Иванович—«Аврора» крейсерэй командирын орлогшо.
18. **Поршнева** Ульяна Яковлевна—С. М. Кировэй нэрэмжэтэ утаhа ээрэлгын комбинадай тростильщица.
19. **Смирнов** Павел Евдокимович—Октябрьска түмэр замай Ленинград-Сортировочная станциин паровозно депогой машинист.
20. **Штрихина** Александра Георгиевна—«Скороход» фабрикын эсхэгшэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1957 оной июниин 21.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

„Ленинградская правда" газетые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Ленинград городой 250 жэлэй ойн гүйсэhэнтэй дашарамдуулан, «Ленинградская правда» газетын революционно габьяае тэмдэглэн, мүн промышленность саашадаа хүгжөөхэ, наука болон соёл болбосоролые хүгжөөн hалбаруулха, хүдөө ажахыhаа улам ехэ продукци абадаг болохо хэрэгтэ ажалшадые элсүүлэн эмхидхэхэ талаар аша үрэ ехэтэй хүдэлмэри хэhэнэйнь түлөө **«Ленинградская правда»** газетые **Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1957 оной июниин 21.

Үдэр бүри хахад пүүд hү haана

Малай үбэлжэлгэ Баргажанай аймагта урда жэлэйхидэ орбол эмхитэйгээр үнгэрэгдөө. Адуу мал тарганаар, гээлтэ хоролтогүйгөөр ондо ороо. Мүн шэнэ түл hайнаар абтажа байна. Мүнөө адуу мал булта зунай бэлшээридэ гаранхай. Зунай бэлшээридэ гараhанай hүүлээр малай ашаг шэмэнь дээшэлжэ байна. Эндэхи түрүү малшад малаа бэлшээридэ үдэр hүнигүй адуулhанай, ноогон тэжээлдэ таригдаhан үбhэ эдеэлүүлhэнэй ашаар hү haалгаяа эрид дээшэлүүлнэ.

«Большевик» колхоз (түрүүлэгшэнь С. Т. Крылов, партийна организациин секретарь И. Ф. Гаськов) hү haалгаараа аймаг соогоо түрүүлжэ ябана. Тус колхозой малшад зунайнгаа бэлшээрие зүбөөр хэрэглэнэ, мүн үнеэдээ ногоон тэжээлдэ таригдаhан газарнуудта адуулна. Тус колхоз үнгэрэгшэ 8 hарын туршада үнеэн бүриhөө 776 литр hү haажа, жэлэйнгээ түсэб 60 гаран процент дүүргэбэ. Мүнөө тус колхозой олонхи haалишад нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриhөө 8—8 литр hү haажа байна

Тус колхозой үнеэд май hарын 17-до зунай бэлшээридэ гаргагдаhан байгаа. Үнеэдээ бэлшээри дээрэ зүбөөр адуулаад, саг сагтань hайнаар haагаад захалhаар эндэхи haалишад hү haалгаяа хоёр дахин дээшэлүүлбэ. Жэшээнь, тус колхозой нэгэдэхи фэрмэ (даагшань нүхэр Елшин) зунай бэлшээридэ гаргахынгаа урда, үдэртөө 365—375 литр hү haадаг байhан мүнөө үдэр бүри 730—740 литр hү haана. Июнь hарын түрүүшын 5 хоног соо эндэ үнеэн бүриhөө 38 литр hүн haагдаа. Тиихэдэ, фермын түрүү haалишад Людмила Елшина, Валентина Гаськова, Александра Елшина ба бусад нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриhөө 8—8 литр hү haана. Тэдэнэр зунай сагта 10—10 литр hү haаха гэhэн социалистическэ уялга абаа.

—Манай фермэ hү haалгаяа нёдондо жэлэйхидэ орбол хоёр дахин дээшэлүүлээ. Мүнөө haамхай үнеэдhээ үдэртөө хахад пүүд hү haанабди,—гэжэ фермын haалишад хөөрэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (Зүүн гарhаа). Колхозой түрүү haалишад Л. Елшина, А. Елшина гэгшэд байна.

О Раднаев.

Республикын колхозуудта, совхозуудта hү haалгын ябаса тухай

1957 оной июниин 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	hү haаха түсэбэй дүүргэлтэ (проц.)	Нёдондонойхитой сасуулхада 1957 оной 5 hара 20 хоногто haагдаhаниинь	Аймагууд	hү haаха түсэбэй дүүргэлтэ (проц.)	Нёдондонойхитой сасуулхада 1957 оной 5 hара 20 хоногто haагдаhаниинь
Б-Кударын	37,1	142,1	Кударын	57,0	161,2
Баргажанай	46,7	183,9	Курумканай	57,8	185,1
Бичурын	63,8	210,8	Кяхтын	62,5	192,1
Зэдын	49,7	137,7	Мухаршэбэрэй	55,2	168,9
Яруунын	52,6	154,7	Прибайкальска	46,1	127,8
Заиграйн	51,6	154,6	Сэлэнгын	59,3	164,0
Закаменай	35,1	126,8	Тарбагатайн	65,5	163,1
Иволгын	63,6	147,3	Ториин	48,6	177,1
Кабанскын	44,8	136,2	Түнхэнэй	43,4	112,1
Хэжэнгын	43,0	129,1	Хориин	51,1	142,3
СОВХОЗУУД:					
Кяхтын	67,0	185,7	Боргойн	31,0	105,2
«Эрдэм»	51,6	132,6	Сэлэнгын	48,2	151,6
Бичурын	57,0	258,4	Хориин	42,3	124,1
Яруунын	46,6	145,4			

Республикын МТС-үүдтэ комбайнай, хүдөө ажахын машинануудай заhабарилга тухай

1957 оной июниин 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

МТС-үүд	Комбайнуудай заhагдаhаниинь	Үбhэнэй машинануудай заhагдаhаниинь	Силос хэршэдэг машинануудай заhагдаhаниинь	Хартаабха малтадаг ба хартаабхын комбайнуудай заhагдаhаниинь	Силосэй комбайнуудай заhагдаhаниинь
Баргажанай	64,0	40,0	—	—	—
Хүнтэйн	100,0	—	—	—	—
Бичурын	92,3	54,5	—	—	—
Бага-Куналейн	79,4	37,9	—	—	—
Охин-Булагай	100,0	50,0	—	—	—
Цагаан-Усанай	78,1	59,2	—	—	—
Үшөөтэйн	104,1	90,0	—	—	—
Эгэтын	92,8	95,0	70,0	—	—
Нарhатын	107,1	41,6	100,0	—	—
Курбын	122,0	23,0	30,0	—	3
Шэнэ-Бэрээнэй	100,0	60,0	50,0	—	—
Кабанскын	108,6	—	—	—	—
Тимлюйскэ	77,8	80,0	7,6	—	—
Б-Кударын	100,9	00,0	100,0	100,0	3
Хамнигадайн	100,0	91,6	60,0	—	—
Погранична	100,0	100,0	—	—	—
Гашейн	82,1	78,1	40,0	100,0	3
Хонхолойн	100,0	82,9	27,2	—	1
Суулгын	89,0	93,3	80,0	—	2
Сэлэнгын	90,0	87,3	33,3	—	1
Сүхын	126,6	54,5	—	—	—
Тарбагатайн	81,2	—	—	—	—
Жэрэмэй	100,0	—	—	—	—
Ехэ-Куналейн	106,6	—	41,6	40,0	—
Түнхэнэй	100,0	—	—	—	—
Хэрэнэй	96,7	—	—	—	—
Хориин	107,1	62,2	87,5	100,0	—
Хэжэнгын	88,8	78,8	92,5	—	1
Чесанын	93,3	93,1	12,5	—	—
Закаменай	85,7	57,1	—	—	—
Ториин	104,0	53,8	100,0	—	1
Бургалтайн	100,0	36,8	—	—	1
Иволгын	72,6	—	—	—	—
Саянтын	91,0	53,3	83,0	—	—
Итанцын	87,5	75,0	40,0	5,0	3

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Агитатор Аюровай ажал тухай

Сэлгеэ Сэлэнгын баруун бэедэ Енхор гэжэ нютаг нэмжын харагдадаг. Тэрэ элдин һайхан нютагта «Коммунизм» гэжэ колхоз оршоно. Энэ артель Сэлэнгын аймагай түргөөр хүгжэжэ байһан колхозуудай нэгэниинь юм. Эндэ жэлэй ошохо тудам адуу малайнь тоо толгой олошорно, ашаг шэмэнь дээшэлнэ. Тэрэнэй ашаар колхозойнь олзо доход ехээр дээшэлнэ. Жэшээнь, тус колхоз 1953 ондо колхознигуудтаа ажалта үдэр бүхэндэнь арай гэжэ хоёр түхэриг мүнгэ хубааһан байгаа һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ зургаан түхэриг хубаагаа. Мүнөө жэлдэ эндэхид ажалта үдэр бүхэндөө долоон түхэригһөө бага бэшээр хубааха түсэбтэй. Гадна таряа, бусадшье продуктнуудые ехээр хубаадаг болоо.

Энэ колхоз ниитынгээ малда олон типовой байрануудые бариһан байна. Гүүртэ, отаранууд дээгүүр малшадай һууха гэрнүүд олоор бариг-дана. Тодорхойлон хэлэхэдэ, «Коммунизм» колхозой гэшүүд ниитынгээ ажахые хүгжөөжэ, ажаһуудалаа һайжаруулжа байна.

Тус колхозой иимэ амжалтануудые туйлаһан гол арга нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь хадаа ниитэ-политическэ хүдэлмэри тэндэ муу бэшээр ябуулагдадаг, колхознигууд урдаа табигдаһан гол зорилгонуудаа һайса ойлгожо, үнэн зүрхэнһөө ажал хүдэлмэридөө хандадаг, өөһэд хоорондоо эршэмтэйгээр мүрысэдэг байна бшуу. Энээндэ эндэхи агитаторнууд тон ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Колхозой партийна эхин организаци нёдондо жэлдэ коммунист Петр Доржиевич Аюровые үүлтэртэ малай фермэдэ агитатораар томилоо һэн. Түрүүшээр энэ хүдэлмэриин дүршэлые һайн мэдэхэгүй байһан дээрэһээ нүхэр Аюров заримдаа ядалдадаг байгаа. Теэд агитаторнуудай семинарта ябалсаһаар, газетэ, журнал болон «Агитаторай блокнот» уншаһаар байтараа уданшьегүй дүршэлтэй болоо һэн.

...Зунай шанга наран огторгой өөдэ дэгдэн гарана. Фермын һаалишад үглөөнэйнгөө һаалгые дүүргээд гэр гэртээ харихаяа түхеэрнэ.

— Би таанарые суглуулжа, РСФСР-эй баруун-хойто областьнуудай, автономно республикануудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ тухай хөөрэхэм, — гэжэ нүхэр Аюровай хэлэхэдэ:

— Зай, 20 минута болоод лэ ерэхэбди. Петр Доржиевичнай һонихон лэ юумэ хэлэхэеэ һанаа ёһотой,— гэлдэн, һаалишад шамдуухан халаадуудаа тайлаад, гэр гэртээ хариба.

Уданшьегүй малшад нэгэ хоёроороо һубарилдан улаан булангаа бултадаа сугларжа ерэбэ.

— Зай, нүхэд, һуугты,—гэжэ агитаторай хандахада, малшад абяа шэмээгүй болон һуушабад.

— Орон доторнай абтадаг мяха, тоһо, һүнэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэжэ Никита Сергеевич Хрущев тэрэ зүблөөн дээрэ хэлээ,— гээд Петр Доржиевич хөөрэлдөөгөө захалба.

Саашань агитатор США-е хүсэхын тула манай ороной колхозууд болон совхозууд хэды шэнээн мяха, һү абаха ёһотойб гэжэ тусгаар тогтон хэлэбэ.— Хэрбээ колхоз, совхозууд арга боломжонуудаа һайтар шэнжэлэн үзөөд, 1960 ондо США-е мяха абалгаар хүсэхэбди гэжэ мэдүүлээ һаань, орон дотороо дунда зэргээр 3,5 дахин ехээр мяха абаха зорилго табигдаха ёһотой болоно. 1956 онние түрүүшын жэл гэжэ тоолое. Тиихэдэ, 1957 ондо, 1958, 1959, 1960 онуудта хэды шэнээн мяха абаха тухайгаа хараалаад, бүхы дээрээ дүрбэн жэлэй үнгэрөөд байхада, 1956 онойхидо орходоо гурба хахад дахин ехэ мяха абаад байха ёһотой болонобди. Иигэжэ шадаа гээшэ һаа орон дотор абтадаг мяханай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар бидэнэр США-е 1960 ондо хүсэхэбди.

Һүн тухай асуудал тайлбарилалташьегүй эли. Бидэнэр ерэхэ жэлдэ һү абалгаар Америкын Холбоото Штадуудые хүсэхэ ёһотойбди, хүсэхэшьебди,—гээд агитатор хөөрэнэ.

Хөөрэлдөөнэй түлэг дундаа үргэлжэлжэ байхада, нэгэ залуухан һаалишан иигэжэ агитаторһаа асууба.

—Манай ороной колхозууд болон совхозууд США-е хүсэхын тула хэды шэнээн мяха, һү эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ абаха ёһотой байнаб.

— Хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкые хүсэхын тула эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 67 центнер мяха (амидын шэгнүүрээр), 141 центнер һү абаха байнабди. Энэ зорилго дүүргэхэбди гэжэ найдамтайгаар этигэнэбди,—гээд агитатор харюусаба.

Петр Доржиевич Аюров орон доторoo абтадаг мяха, һүнэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкые хүсэхэ тушаа нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгые тайлбарилха зуураа, мал ажалай продуктнуудые ехэдхэхэ талаар колхозой бүхы малшадай, тэдэнэй тоодо эндэхи малшадай урда байһан зорилгонууд тухай тусгаар тогтон хэлээ һэн.

— Манай колхозой ажахын гол һалбаринь мал ажал болодогынь мэдээжэ. Һү, мяха, нооһо абаха талаар бидэнэр һүүлэй 2—3 жэлэй туршада нэгэ бага амжалта туйлаабди. 1953 онойхидо орходоо үнгэрэгшэ жэлдэ һү һаалгаяа хоёр дахин, мяха абалгаяа 2,5 дахин дээшэлүүлһэн байнабди. Гадна нооһошье ехээр хайшалдаг болообди. Теэд бидэнэр эдэ амжалтануудаараа һанаагаа амарха ёһогүй, харин бүри эршэтэйгээр, эбтэй эетэйгээр ажаллаха зэргэтэйбди,— гээд агитатор малшадай нюур шарайнуудые ажаглан харасагаана.

Эндэ сугларагшадай шэг шарайнуудыень харахада, ехэ бодолгото болоһон шэнги байба. Һаалишад өөһэд өөһэдынгөө һанаан соо арга боломжонуудаа тооложо һууһан хэбэртэй байгаа бэлэй.

— Мал ажалаймнай ашаг шэмэ үшөөл бага байна даа. Манай фермын һаалишад, тэдэнэй тоодо бишье, урда жэлнүүдтэ һү тон багаар һаажа байгаабди. Манай үнеэд бултадаа һаалигдаруулагдаһан үүлтэрэй гээшэ. Эдэ үнеэдһэ энэ жэлдэ 3000—3000 литрһээ бага бэшээр һү һааха дүүрэн аргатайбди. Колхозойнай үбһэн, бусадшье тэжээл элбэг ха юм. Бэшэ юун хэрэгтэйб. Һү, мяха абалгаар Америкые хүсэхын тула бидэ, һаалишад, абаһан уялгануудаа заатагүй дүүргэжэ үзэе,—гээд, колхозой эрхим һаалишан Гарма Машеева нүхэдтөө хандан хэлэнэ.

Нэгэ хэды минута соо хүнүүд дуугай боложо. Пеэшэнэй хажууда һууһан сагаахан пулаадтай һаалишан үгэ хэлэхые хүсэнэ.

—Цыбикханда, зай бодоод лэ эхэлэжэ орхи. Хайшан гэжэ ажаллаха ёһотойбди. Ямар дутагдалнууд манай ажал хүдэлмэридэ бии гээшэб. Колхозой правлени болон партийн эхин организаци ямар эрилтэ хэхэ байнат. Энээн тухай гайхангүй һанаха, бодожо ябаһанаа бултыень хөөрыш,—гэжэ агитатор тэрээндэ хандаба.

— Гарма ахай ехэ зүбөөр хэлээ гэжэ би һананаб. Хэлэжэрхихээр олоншье юумэ намда үгы. Тус тустаа абаһан уялгаа һайнаар лэ дүүргэжэ болохобди. Зунай үедэ малаа һайса бэлшээхэ, ногоон конвейертэ ябуулжа эдэлүүлхэ хэрэгтэй. Малнай ганса бэлшээд ябахадаа һүтэй болохогүй байна бшуу. Тиимэ дээрэһээ бэлшээхын хажуугаар кукурузын эшэ, шрот мэтые дутаддуулангүй үгэжэ байха ёһотойбди,—гэжэ Цыбикханда Манжурова хэлэбэ. Ажал хүдэлмэри тухайгаа бусадшье малшад хөөрэһэн байна.

Петр Доржиевич мүнөө ганса энэ темээр иимэ һайн хөөрэлдөө үнгэргөө бэшэ, мүн бусадшье асуудалнуудаар хөөрэхэдэнь, тэрэниие малшад ехэ һонирхожо шагнадаг. Жэшээнь, мэнэ һаяхан «Хонин ажалаа саашадань хүгжөөхэ, нооһо бүри ехээр хайшалжа абадаг болохо тухай» хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ КПСС-эй Центральна Комитедэй, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй хандаһан Бэшэг тушаа хөөрэлдөө мүн лэ һонирхолтойгоор үнгэргөө.

Петр Доржиевич дээрэ дурсагдаһан асуудалнуудые колхознигуудта хөөрэжэ ойлгуулхаһаа гадна, нүхэр Хрущевэй хэлэһэн үгэһөө болон тэрэнэй хойно малаа саашадань хүгжөөхэ, нооһо бүри ехээр хайшалжа абадаг болохо тухай партиин ЦК-гэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй энэ Бэшэг сооһоо шухала зүйлнүүдыень лозунг, плакат болгожо харуулһан байна. Мүнөө энэ агитатор комплексно бригадын бригадир юм. Тэрэнэй бригадын ажал хододоо ураг-шатай һайнаар ябадаг. Хабарай тарилгые, илангаяа кукуруза тарилгые эмхитэйгээр үнгэргөө. Петр Доржиевич һаяхан Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэдэ ошожо ерээ.

Б. Ширеторов.

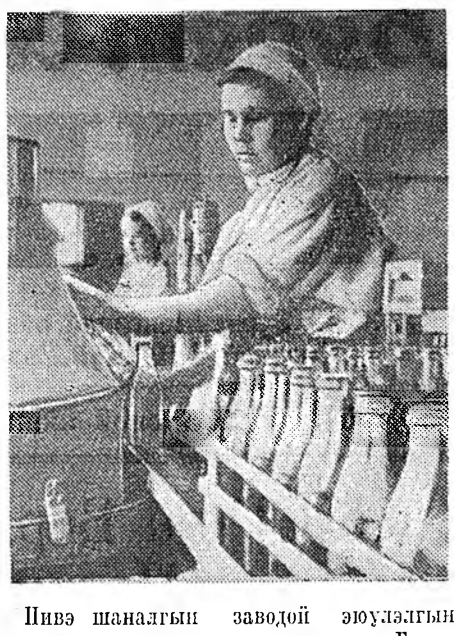

Пиво шанаалгын заводой эюулалгын цехын түрүү хүдэлмэришэн нүхэр Буркова даалгабарияа 150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Буркова ажаллажа байна.

Е. Ринчиновагай фото.

АХЫН АЙМАГТА

НООҺО ХАЙШАЛАЛГАДА ҺАЙНААР БЭЛДЭХЭЭ

Гүрэндэ һайн шанартай нооһо ехээр үгэхэ гэжэ Ахын колхозууд бэлдэжэ байна. Энэ жэлдэ «Улаан Малшан» колхоздо электрохайшалалгын агрегат хүдэлнэ. Райпогой бэлдэхэлэй конторо нооһо һаадгүйгөөр тушаан абахын түлөө бэлдэхэлэй пунктнуудые түхеэржэ, нооһо тушаажа абаха хүнүүдые колхозуудта эльгээгээ.

КОЛХОЗНИГУУДАЙ АЖАҺУУДАЛ ҺАЙЖАРНА

Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй ажаһуудал жэл ерэхэ бүри баян, культурна болоно. Мүнөө колхозник бүхэнэй гэртэ оёдолой машина, патефон, радиоприёмник бии болонхой. Һаяар колхознигуудай гэрнүүдтэ радио оруулагдахань. Газетэ, журнал абадаг колхознигууд олон болоо. Энэ жэлдэ колхознигууд Содном Сыренов, Ошор Хумаев, Даша Гармаев өөр өөртөө шэнэ гэрнүүдые барижа ороо.

КОЛХОЗОЙ СТАДИОН

«Улаан Малшан» колхозой залуушуул өөһэдөө стадион бариба. Тэрэ стадион дээрэнь волейбол, футболоор наадаха талмай, турник, утые, үндэрые харайха түхеэрэлгэнүүд хэгдэнхэй. Стадион дээрэ колхозой залуушуул, һургуулиин үхибүүд олоороо сугларжа янза бүриин спортивна наадануудые үнгэргэдэг болоо.

П. Жужаев.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Ажалшадай ажабайдалтай холбоотой асуудал тухай ходо бэшэжэ байха

Манай Эхэ ороноймнай промышленность, хүдөө ажахы, бусадшье һалбаринууд коммунизмын орьёл үндэр өөдэ үдэрһөө үдэртэ дэбжэнэ. Социалистическэ экономикын хүсэтэ ехээр дэбжэжэ байһанай үндэһэн дээрэ арад зоноймнай ажабайдал үдэрһөө үдэртэ, һараһаа һарада һайжаран, улам бүри үнэр баян болоно. Тиимэ боложо байһан дээрэһээ совет хүнэй эрилтэнь бэһал саг үргэлжэ ехэ болоно байна ха юм.

Коммунизм байгуулагша совет хүнэй ажаһуудалай, ухаан сэдьхэлэй эрилтые улам һайнаар хангаха гээшэ манай бүхы промышленна ба худалдаа наймаанай предприятинуудай, олзоборилгын артельнүүдэй, элдэб мастерскойнуудай болон хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха уялгатай бүхы эмхи зургаануудай арюун нангин хэрэгынь мүн ха юм. Улад зонойнгоо үдэр бүри улам дээшэлжэ байгаа материальна, культурна эрилтэнүүдые хангахын түлөө сусаршагүй оролдолго гаргажа байха гээшэ мүн партийна, советскэ, профсоюзна, ниитын бусад организацинуудай тон шухала зорилгонь мүн.

Парти арад хоёрой хоорондо саг үргэлжын нягта холбоо татажа байдаг советскэ хэблэл хадаа манай хүдэлмэришэн-таряашанай гүрэнэй материальна зөөри баялигые хүдэлмэришэ хүдэр гараараа байгуулжа байһан ажалшан түмэнэй байдал тухай, тэдэнэй ямараар ажаһуужа байһан тухай, эрилтэнүүдэйнь ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай хододоо һонирхожо, энээн тухай хододоо бэшэжэ байха уялгатай гээшэ.

Арад зоной байдал тухай, тэдэнэй эрилтэ тухай һанаагаа табиха гээшэмнай илангаяа холын нютагуудай хүн зондо онсо шухала удхашанартай байнал. Жэшээнь, манай республикын эрхэ байдал дээрэ абажа харая. Ахын, Хойто Байгалай, Баунтын аймагууд республикымнай тон холын аймагууд ха юм. Эдэнэр гансашье газар дайдаараа холо бэшэ юм. Мүн тиишэ ошохо түмэр зам, автомобилиин харгы үгы һэн тулада элдэб эсын эд бараа удаанаар, хомороор абаашагдадаг. Харгы замай муу дээрэһээ артистнууд, уранзохёолшод, эрдэмтэд, культура ба искусствын ондоошье түлөөлэгшэд бэшэ тээһээ һураггүй үсөөн ябадаг. Республикын столица — Улан-Удэһээ, бэшэ томо центрнүүдһээ холо байһан туладаа дээрэ дурсагдагша аймагай эмхи зургаанууд ажалшадай эрилтэ хангаха хэрэгтээ гол түлэб өөһэдынгөө, тэндэхиингээ арга боломжодо, хүсэнүүдтэ найдаха баатай болоно.

Тиимын тула илангаяа холын аймагуудай, (мүн дүтыншье аймагуудай) газетэнүүд ажалшадай ажаһуудалай ба культурна эрилтэнүүдые хангадаг предприятинуудай, эмхи зургаануудай ажал хүдэлмэриие номерһоо номерто гүнзэгыгөөр харуулха, тэдээнэй хүдэлмэриие һайжаруулхын түлөө халуун оролдолго гаргаха уялгатай байна.

Энэ уялгаяа **«Красные Саяны»** (Аха), **«Красный Байкалец»** (Хойто Байгал) газетэнүүд хэрээр дүүргэжэ байнаб гэжэ тус шэнжэлэл соо хаража үзэхые хүсэгдэнэ. Эдэ хоёр газетэнүүд хоюуландаа холын аймагуудай газетэнүүд байха юм.

Хойто Байгалай аймагай «Красный Байкалец» газетэ энээнһээ урдашье улад зоной ажабайдал тухай нэгэшье номертоо мартангүйгөөр бэшэдэг һэн, мүнөөшье тэрэ зандаа. Тэрэ газетэдэ ажаһуудалай олон янзын асуудалнууд номер бүхэндэ шахуу тон гүнзэгыгөөр харуулагдадаг. Эндэ парикмахерска, гостиница гэхэ мэтын коммунальна предприятинуудай, худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой газарнуудай, библиотекэ, клуб, улаан булан, кино гэхэ мэтын культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри тухай хододоо бэшэгдэжэ байдаг. Тус газетэ һайн хүдэлмэрилэгшэдые магтаха зууралаа, ажалшадай эрилтэнүүдтэ албан хойрогоор, хүжүүнээр хандадаг хүнүүдые шүүмжэлэлэй халуун галаар хайрадаг. Богони статьянуудай, заметкэнүүдэй хажуугаар «Красный Байкалец» газетэ томо томо материалнуудые, түрүү бэшэгүүдые үгэдэг.

«Ажалшадай эрилтэнүүдые улам һайнаар хангаха» гэһэн түрүү бэшэг соогоо «Красный Байкалец» хадаа КПСС, Советскэ правительство ажалшадай материальна ба культурна эрилтэ улам һайнаар хангаха хэрэгтэ анхаралаа саг үргэлжэ табидаг, тэрэнэй ашаар арад зондо хэрэгтэй эд бараа жэлһээ жэлдэ улам ехээр гаргагдана гэжэ тэмдэглэнэ. Тиихэ зуураа, зарим предприятинууд арга боломжоёо муугаар хэрэглэнэ, улад зоной эрилтые дутамагаар хангана гэжэ бэшэнэ. Энээндэ жэшээ болгон «Труд Байкальца» гэжэ олзоборилгын артелиие нэрлэнэ.

«Энэ артель арад зондо тон ехэ хэрэгтэй эд бараа гаргадагшье һаа, тэрэнээ багаар гаргана, — гэжэ газетэ бэшэнэ, **— оёдолой цехын ажалые абажа харая. Эндэ хубсаһан тон удаанаар оёгдодог. Костюм оюулхые мүнөө намар эртэ тушаагаа һаа, тэрэшни хойто зун бэлэн болохо жэшээтэй».**

Саашань газетын түрүү бэшэг соо худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой газарнуудай хангалтагүй хүдэлмэри шүүмжэлэгдэнэ. Түрүү бэшэгэйнгээ түгэсхэл дээрэ арад зоной эрилтэ хангадаг хүдэлмэрилэгшэдэй урда ажал хүдэлмэреэ үндэһөөрнь һайжаруулха гэһэн удхатай тодорхой зорилгонуудые табина.

«Красные Саяны» газетэ тиимэ бэшэ. Хэрбээ энэ газетын хуудаһан дээрэ ажалшадай ажаһуудал, тэдэнэй эрилтые хангаха тухай мэдээсэлнүүдые оложо уншабал, эрдэни мэтэ шухаг юумэ олоһондол адлишуу үзэгдэхэ. Юуб гэхэдэ, «Красные Саяны» газетэ улад зоной байдал тухай, тэдэнэй материальна ба культурна эрилтэнүүдые хангаха тухай тон багаар бэшэнэ, энээн тушаа тон бага оролдолго гаргана гэжэ энээнэй урда тээшье манай газетэдэ шүүмжэлэгдэһэн байгаа. Теэд «Красные Саяны» газетын редакци энэ шүүмжэлэлһээ бодото һургаал абаагүй, дутуу дунданууда заһаагүй. Тингэжэ байхадань, КПСС-эй Ахын айком энээндэнь хамаагүйгөөр хандана.

Коммунизмын материально-техническэ база байгуулжа байгаа хүдэлмэришэд ба таряашадай, коммунизмын үзэл сурталаар арад зоноо һурган хүмүүжүүлжэ байгаа советскэ интеллигенциин эрилтые дүүрэн хангахын түлөө оролдохоһоо шухала хэрэг юун байхаб. Энээнэй түлөө партийна, советскэ, профсоюзна, комсомольско организацинууд үдэр бүри оролдохо ёһотой. Энээнэй түлөө манай хэблэл үдэр бүри оролдохо ёһотой.

Улад зоной материальна ба культурна эрилтэнүүдые улам һайнаар хангахын түлөө тэмсэл ябуулхадаа ханын газетэнүүд, многотиражканууд, аймагай газетэнүүд хадаа ниитэ зондо ехээр түшэглэхэ, тэдэниие хүдэлмэридөө хабаадуулха, тэдээгээр дамжуулан хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэдэй рейднүүдые, постнуудые эмхидхэхэ ёһотой. Тиибэл олон зоной хабаадаһан, олон зоноор дэмжэгдэһэн манай газетэнүүдэй хүсэ шадалынь һураггүй нэмэхэ, тэдэнэй нүлөөнь һураггүй ехэ болохо байна.

Уншагшадай асуудалда харюу

Нютагайнгаа тала хараха, автарки гээшэ ямар удхатайб?

СССР-эй Верховно Соведэй долоодохи сесси болбол «Промышленность болон барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадань һайжаруулха тухай» тон ехэ политическэ ба арадай ажахын удхашанартай Хуули баталан абаһан байна. Энэ хуулиин ёһоор промышленность болон барилга хүтэлбэрилхэ эмхидхэлэй гол формонь хадаа захиргаанай экономическа районуудта байгуулагдаһан Арадай ажахын соведүүд болоно.

Хүтэлбэрилгые иигэжэ шэнэдхэн табиһанай ашаар олон тоото захиргаанай хаалтанууд усадхагдаха, предприятинуудые тусхай мэргэжэлтэй болгохо, тэдэниие хамжан хүдэлгэдэг болгохо хүдэлмэри ураг-шатайгаар бэелүүлэгдэхэ, бии байһан арга боломжонуудаа дүүрэнээр хэрэглэхэ арга олдохо болоно. Тиигэжэ ажахымнай бүри һайнаар хүтэлбэрилэгдэдэг болохо юм. Промышленностиие хүтэлбэрилгын шэнэ структурын үшөө нэгэ булюу һайн юумэниинь юун болоноб гэхэдэ, ажахын байгуулалтада нютагуудтахи партийна, советскэ, профсоюзна болон ажахын органуудай үүргые дээшэлүүлнэ, зохёон байгуулхы үүсхэл бүри ехээр гаргаха, үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ олониитые бүри олоорнь хабаадуулха арга тэдэндэ олгоно.

Республикануудта олгоһон үргэн ехэ эрхэнүүд имагтал экономическа удхатай бэшэ, харин политическэ удхашанартай юм. Энэ хадаа ленинскэ национальна политика бэелүүлгэдэ шэнэ алхам болохо юм. Тиигэжэ арад олониитын зохёохы үүсхэлые бадаруулхада, Советскэ Союзай бүхы арадуудай үндэһэ-яһатанай материальна хүсэнэй болон оюун бэлигэй һалбаран хүгжэхэдэ, манай ороной арадуудай хоорондохи хани барисаанай саашадаа бэхижэхэдэ ехээр туһалха юм. Нютагуудтахи органууд хадаа ажахые хүтэлбэрилхэ шэнэ аргын булюу һайн талые шадамараар ашаглажа, ажахыгаа хүгжөөлгэдэ нютагтаа бии байһан ресурснуудые болон арга боломжонуудые хүсэд һайнаар хэрэглэхэ талаар бүри ехэ нүлөө үзүүлдэг болохо ёһотой. Республика бүхэнэй, экономическа район бүхэнэй ажал хэрэгэй амжалтатайгаар хүтэлбэрилхэ бүринь манай ороной экономико бүхы дээрээ бүри түргэнөөр хүгжэхэ бшуу.

Зүгөөр социалистическэ байгуулалтын ёһо гуримтай, демократическа централизм тухай В. И. Ленинэй зохёоһон һургаалтай, арадай ажахые түсэбэй ёһоор хүтэлбэрилхэдэ таарадаггүй автаркитай, нютаг нугынгаа тала хараад һууха гэһэн эрмэлзэлгэнүүдтэй эрид шангаар тэмсэхэ хэрэгтэй гэжэ парти һургана. Иимэрхүү эрмэлзэлгэнүүдэй гаража магад байһан тухай сесси дээрэ хэлэгдэһэн байгаа.

Депутат П. Б. Быков иимэ жэшээ харуулаа. Быковэй токарёор хүдэлдэг Москвагай мүлилгын станогуудые хэдэг заводые Харьков хотын «Гидропривод» гэжэ завод гидравлическа аппаратураар хангадаг юм. Зүгөөр, ондоо тээшэнь гидроаппаратурые эльгээхэ хэрэгые шухаламжалангүй, нэн түрүүн иимэ аппаратураар өөрынгөө экономическа районие үлэмжэ һайнаар хангадаг болохо гэһэн захиралта нютагуудтахи органуудһаа «Гидроприводой» хүдэлмэрилэгшэд абаһан байна. Энэ буруу захиралтаһаа боложо Московско заводой хүдэлмэридэ һаад тойбо ушарһан байна.

Узбекистанай Зирабулакска сахарай заводой түхеэрэлгэнүүдые шэнэлэн һэльбээд хлопогой тоһо болбосоруулжа, пальмитиновэ, салатна тоһо гаргадаг болохын түлөө тусгаар мүнгэ 1956—1957 онуудта Советскэ Союзай правительство үгэһэн байгаа. Тиимэ тоһон Москвагай, Ленинградай, Киевэй, Закавказиин болон Прибалтикын предприятинуудта тон хэрэгтэй юм. Тиигэбэшье заводые шэнэдхэн заһабарилгада правительствын тусгаар һомолһон мүнгэ зөөриие нютагай хэрэглэмжэдэ гаргашална гэжэ депутат В. П. Зотов мэдээсэһэн байна.

Эдэ баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, түбэй газарһаа хэтэрхэй ехэ мэдэлтэй байлгые болюулжа, нютагуудай эрхые ехэ болгоһон ушар хадаа политическэ хүсэд һайнаар хүмүүжүүлэгдээгүй зарим хүтэлбэрилэгшэдэй талаһаа нютагай тала хараха, автарки гаргаха эрмэлзэлгэ гаража болохо байһаниие гэршэлнэ.

Нютагайнгаа тала хараха, автарки гээшэ юун гэһэн удхатайб?

Өөрынгөө экономическа районие бүри һайнаар хүгжөөхэ, нютагай эрилтэнүүдые хангаха, нютаг дээрэхи арга боломжонуудаа ашаглаха тушаа нютагуудтахи органуудай гаргадаг оролдолго хэшээлые нютагайнгаа тала бариһан ушар гэжэ ойлгожо болохогүй. Энэ хадаа нютагуудтахи хүтэлбэрилхы органуудай эрхэ байхаһаа гадна, тэдэнэй уялгань болоно. Бодомжотойгоор табигдаһан али бүхы нютагай эдэбхи үүсхэлые парти, правительствын хододоо дэмжэдэгынь мэдээжэ.

Газар нютагайнгаа, гансахан экономическа районойнгоо тала хараад лэ ниитэ гүрэнэй, бүгэдэарадай аша туһые хайхарангүй орхиһон ябадал хадаа нютагайнгаа тала хараһан ушар болодог юм. Нютагайнгаа тала хараха ябадал автарки хоёр хоорондоо холбоотой юм. Автарки гээшэ зарим экономическа районой бусад районуудһаа дулдыданги бэшээр, бэеэ тусгаарлангяар хара амяа хараад лэ, нютаг дээрэхи эрилтэнүүдые хангаад лэ байха гэһэн эрмэлзэлгэ болоно. Энэ хадаа тон буруу эрмэлзэлгэ гээшэ. Манай орон дотор ажахын хүгжэлтэ хадаа техническэ эрдэмэй шэглэлтэй тааралдаһан, экономическа талаар эгээн зүб тоологдожо, бодомжологдоһон байха зэргэтэй. Хэрбээ ямар нэгэн районд али нэгэ продукциин үнэтэйгөөр, муу шанартайгаар нүгөө районойхиһоо гаргагдажа байбалынь тус продукци бүтээхэдэ байгаалиингаа байдалаар эгээн һайн арга боломжотой хоёрдохи районд онь тиимэ продукци саашадань гаргуулаа һаа дээрэ ха юм.

«Нютаг нютагайнгаа тала хараха һэдэлгэ хадаа ондоо районуудта үйлэдбэрилһэнһөө ехэ гаргашатай, тиимэһээ ашаг багатай түүхэй эдэй базануудые нютагтаа бии болгохо, тусхай мэргэжэлтэй болгогдоһон заводуудта элдэб түхеэрэлгэнүүдые болон хамһабариин зүйлнүүдые бүтээхын орондо өөһэдынгөө районд тэрэниие эмхидхэхэ гэжэ оролдохо, мүн ажахыешье эрхилхэдээ экономическа ашаг туһатайгаар ябуулхын орондо, тэрэниие хазагайруулха баримтанууд гаража болохо байна. Зарим нютагуудтахи хүдэлмэрилэгшэд гүрэн түрын удхашанартай промышленностиие хүгжөөлгэдэ һаад ушаруулан область хизаар, республикынгаа эрилтые нэн түрүүн хараадаа абажа, энээндэ гүрэнэй һомолһонһоо бүри ехэ зөөри гаргашалжа болохо байна.

Ниитэ гүрэнэй аша туһада харша, нютаг нютагайнгаа тала харалсаха гэхэ мэтын буруу һэдэлгэнүүдтэй эрид тэмсэхэ, тэрэниие элирүүлхэ тушаа, партийна, советскэ, ажахын болон профсоюзна органууд саг үргэлжэ анхаралаа табижа байха ёһотой. Эдэ мэтын ябадалтай эрид швуд тэмсэхэ хэрэгтэ политическэ хүтэлбэриин арга шадабариие хэрэглэхэһээ гадна, гүрэнэй мэдэлдэ байдаг хүсэн түгэс аргануудые дүүрэнээр хэрэглэхэ ёһотойбди. Түбхын түрүүндэ арадай ажахые нэгэдэмэл ёһоор түсэблэлгэ, централизованно аргаар мүнгэ һомололго, ниитэ гүрэнэй тоо мэдээсэлые бүридхэлгэ шухала удхашанартай», гэжэ Н. С. Хрущев СССР-эй Верховно Соведэй долоодохи сесси дээрэ хэһэн элидхэл соогоо хэлэһэн байна. Хүндэ индустриие булюу ехээр хүгжөөхэ тушаа манай партиин ленинскэ хараа шугамые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ, түбэй газарай заабаринуудые хазагайруулалтагүйгөөр дүүргэхэ гээшэ совнархозуудай болон нютагуудтахи бүхы органуудай шухала зорилго болоно.

Нютаг нютагай тала хараха ябадал, мүн автарки гаргахагүйн түлөө партийна органууд эрид тэмсэхэ зэргэтэй. Тэдэнэр хадаа партиин политикын наринаар бэелүүлэгдэхын хойноһоо шанга хиналта хэхэ, ямаршье асуудал шиидхэхэдээ тэрэниие ниитэ гүрэнэй талаһаа хаража үзэхэ, иимэл үзэлтэйгөөр манай бүхы кадрнуудые хүмүүжүүлхэ зэргэтэй.

Партийна организацинууд нютаг нютагайнгаа тала хараха гэһэн һэдэлгэнүүдые саг соонь элирүүлжэ, тиимэ һэдэлгэнүүдые усадхаха, урдань тогтонижоһон ажалай хубаариин үндэһэ һуури дээрэ республиканууд болон экономическа районуудай хоорондо ажахын холбоо барисаа үргэдхэхэ, СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ ниитэ гүрэнэй түсэбһөө үндэһэлэн гараһан даалгабаринуудые саг соонь хүсэд дүүргүүлхэ тушаа хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй. Экономическа байгуулалтадамнай хэгдэжэ байһан тусхай мэргэжэл ба хамжан үйлэдбэрилгэ хадаа тус тус һалбаринуудай ажахын хоорондо бэшэ, тус тус экономическа районуудай болон союзна республикануудай хоорондо тогтоогдохо байһаниинь хараадаа абаха хэрэгтэй. Оронoймнай арадай ажахын бүхы дээрээл түргэнөөр хүгжэжэ байхадань лэ республика бүхэнэй, экономическа район бүхэнэй ажахын болон соёл культура амжалтатайгаар хүгжэжэ шадаха.

ХОНИДОЙНГОО НООҺЫЕ САГ СООНЬ ХАЙШАЛАЯ!

★

Курумканай хонишодто

Курумканай аймагай колхозуудхониной нооһо хайшалалга түлэб ндаа ябажа байна. Молотовой нэмжэтэ колхоз 4 мянган хони хайалжа, бэлэдхэлэй пунктда 105 нтнер эрхим шанартай нооһо туаагаа. Хони хайшалагшад Л. Саннова, М. Иванова болон бусад эрэй туршада 40—40 хони хирга-.

Кировэй нэрэмжэтэ колхоз хөөрэн нооһотой хонидоо хайшалжа үүргээ. Энэ хүдэлмэридэ Дамдин унгенов һайн амжалта туйлаа. алаан соогоо 30 хониноо доо хайшалнагүй. Эдэ үдэрнүүд бухы хонидоо хайшалжа эхилэнь. Нооһоёо класс классаарнь илжа, гүрэндэ тушаана.

Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хоишон Будажап Очировай даадаг эрьенүүдые хайшалхадань тус үриһөөнь дунда зэргээр 4 килоамм нооһон абтаа. Мүн эндэхи ырма Евреевагай харууһалдаг үлгэ хонидһоо тус бүриһөөнь 3 килограмм нооһон хайшалагдаа.

Хонёор баян Сталинай нэрэмжэтэ олхоздо мүн лэ нооһо хайшалалга үлэг дундаа ябажа байнхай. Гурадахи комплексно бригадада (бригадирынь нүхэр С. Бадмаев) электын хүсөөр нооһон хайшалагдана. ндэ Баргажанай МТС-эй механиатор нүхэр Дарма Цыдыповэй агегат хүдэлмэрилнэ. Мүнөө үедэ 600 хонид хайшалагдажа, 53 ентнер нооһон абтаа. Энээнии онин бүридэ хубаарилан абахада, —3,5 кг. хүртэхэ болоно.

—Мүнөө жэлдэ хониднай тарган, ооһониинь үдхэн, утаар ургаа. Бүы хонидойнгоо тус бүриһөөнь дуна зэргээр лаб 3 килограмм нооһо бахабди,— гэжэ колхозой түрүүэгшэ О. Г. Шанюшкин хөөрэнэ.

Тиигэбэшье нооһо тушаалга дээрэ дутагдалнууд бии. МТС-эй электроагрегадуудай хайшань элэжэ, аха аргагүй нимгэн болошонхой. Энэ шалтагаанһаа боложо, хонид шанар муутайгаар хайшалагдана. Нооһон ехээр гээгдэнэ. Муудаһан хайшануудые һэлгэхэ гэхэдэ шэнэ хутаганууд байхагүй.

Баргажанай МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд эдэ дутагдалнуудаа дары усадхаха зэргэтэй.

Б. Гылыков, манай тусхай корр.

★ ★

Һайн амжалта туйлаба

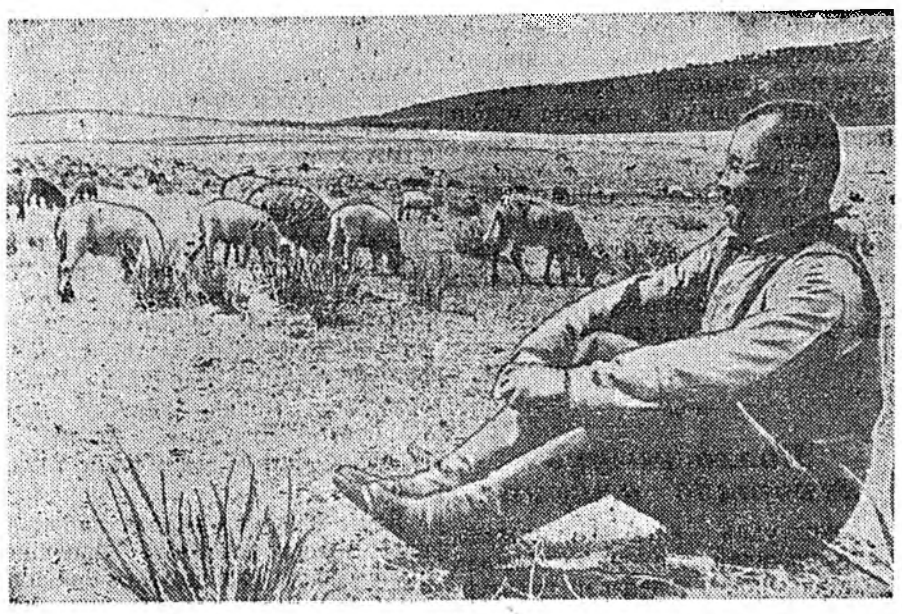

Урдань Баруун-Тарбагатайн леспромхоздо хүдэлжэ байһан Бимба Санжиевтанай бүлынхид урзанда түрэл нютагаа — Оронго нютагтаа бусажа ерээд, мүнөө колхозойнгоо хонин һүрэгые олошоруулалсажа байнхай. Энэ жэлдэ Бимба Санжиевай отарынхид түл олоор абахын түлөө Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой хонишодой дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, 395 хонидһоо үбэл 365 хурьга абажа түлжүүлээ. Үшөө тиигээд оройн 8 хурьга абаад, 10 гараниие абахаар хүлеэжэ байна. Гадна, шэнэ жэлэй гаратар хэнзэлүүлэгдэхээр 60 гаран хонин һаядаа искусственна аргаар үрэжүүлэгдэхэнь.

Үнгэрэгшэ үбэл, хабартаа хонид тураагдангүй ногоон дээрэ гаргагдажа, нооһониинь һайнаар ургаа. Хонидойнь хахадынь шахуу хайшалагдаа. Нэгэ нэгэнһээнь дунда зэргээр 3,4 килограмм гаран нооһон абтана.

—Энэ жэлдэ бидэнэр хонин бүриһөө хоёр кг. долоон зуун грамм нооһо хайшалха түсэбтэй һэмди. Теэд мүнөө хонин бүриһөө гурбан кг. хахад шахуу нооһон хайшалагдана. Үлөөшэ хонидоошье хайшалхадамнай энэ тухай нооһон абтаха бэзэ гэжэ һанагдана,—гэжэ Бимба Мункуевич хөөрэнэ.

Хонидойнгоо нооһые һайнаар ургуулхын тулада отарынхид үбэл, хабартаа ехэ оролдолго гаргаа. Хабар нооһонойнь горьтойхоноор ургаад ябахада хонидоо харганаа бүртэгэнөөтэй газараар ябуулдаггүй һэн. Юуб гэхэдэ, харганаа бүртэгэнөөн соогуур ябахадаа хонид нооһоо ехээр гээдэг байна бшуу. Мүн тиихэдэ нооһонойнь муухай болохогүйн тулада хонид хахалһан газар дээгүүр ябуулагдадаггүй. Хабартаа хонидой нооһон руу шалза ороод, саашаа арһа руунь орожо, ехээр зохолгодог, нооһыень халсаруулдаг байна. Иимэ ушарай болохогүйн тулада отарынхид хонидоо хороор (дустаар) угаадаг. Иигэжэ тэдэнэр хонидойнгоо нооһые һайнаар ургуулба.

Мүнөө энэ отарын хонишод нооһо ехээр хайшалхын, хонидоо ороондо орохо болоторынь һайнаар таргалуулхын түлөө бүхы оролдосоёо гарган ажаллажа байна.

Д. Цыренжаповай фото ба текст.

Нооһо тушааха түсэбөө дүүргэбэ

Үшөөтэйн МТС-эй харьяата колхозуудта электрын хүсөөр мүнөө 20 мянга тухай хонидой нооһон хайшалагдаа.

Тиихэдэ хөөрэжэ ябаһан нооһотой, мүн шэрүүбтэршье нооһотой зарим хонидые түрүүшээр хайшалжа дүүргэхэ гэжэ тэндэхид оролдоно. Дунда зэргээр хонин бүриһөө 2 килограмм 300 грамм тухай нооһон хайшалагдана.

Тус МТС-эй хабаатай Ленинэй, Молотовой, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудта нооһо хайшалалга илангаяа һайнаар ябана. Жэшээнь, Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо 7 мянган хонидой нооһон хайшалагдажа, тус колхоз гүрэндэ уялгата ёһоор нооһо тушааха түсэбөө дүүргэбэ.

Мүн Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозойхид 4 мянгаад хонидой нооһо хайшалба. Эндэ хүдэлдэг нүхэр Удуевай агрегадайхид халаан соо 600 толгой хони хайшална. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ажалладаг томодхогдоһон агрегадайхид (начальнигынь нүхэр Юзиков) мүн лэ халаан соогоо 600 толгой хонидой нооһо хайшална. Эрхим хайшалагшад нүхэд Бодиева, Шахмаева болон бусад халаан соогоо 60 гаран хониной нооһо һайн шанартайгаар хайшална.

Н. Цыбенов, манай корр.

Культурно-ажаһуудалай шэнэ барилганууд

Зэдын аймагай ажалшад өөһэдынгөө урда табигдаһан ажахын ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын хажуугаар байра байдалаа, соёл культураяа саашадань хүгжөөн дэбжэхын түлөө горьтойхон оролдолго гаргана. Аймагай колхозуудта клуб, культбаза, полевой стан, колхозой правлениин байшан, бани, байрын гэрнүүд гэхэ мэтэ олоор баригдана.

Колхозуудта хоёр клуб баригдажа байна. Чапаевай нэрэмжэтэ колхоздо баригдажа байһан клуб хадаа 300 хүнэй һууха һууритай, харалгын залтай, фойетэй, библиотекэ, уншалгын залтай болон бусад таһалгануудтай байха юм.

Тэрэшэлэн Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз 11 таһалгатай правлениин ехэ байшан барижа байна. Тэндэнь хүдөө ажахын Культурын байшан, гостиница, библиотекэ, уншалгын зал, зүблөө үнгэргэхэ зал, правлениин хүдэлмэрилэгшэдэй ажаллаха олон таһалганууд байха.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо табан таһалгатай шулуун полевой стан баригдажа эхилэнхэй. Тэдэ таһалганууд соонь столово, кухни, улаан булан, хамтын байранууд байха юм.

Мүн Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо 10 хүнэй нэгэ доро орохо бани баригдана. Аймагай 6 колхоздо культбазанууд баригдажа байна. Тэдэнэй нэгэниинь Гэгээтэйн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо баригдажа дүүргэгдээ.

Түсэбэй ёһоор аймагай колхозуудта энэ жэлдэ баригдаха 230 гэрһээ 90 гараниинь баригдажа дүүргэгдэнхэй.

Барилгын хүдэлмэридэ үбгэд, эхэнэрнүүд олоороо хабаадалсана. Жэшээлхэдэ, Чапаевай нэрэмжэтэ колхоздо баригдажа байһан клубай барилга дээрэ эхэнэрнүүдэй бригада хүдэлнэ. «Коммунизм» колхозой клубай барилга дээрэ олон үбгэд ажаллана. Полевой станууд механизаторнуудай хүсөөр бодхоогдоно.

И. Сухарев.

Бурядай нарин уралалгын зүйлнүүдэй выставкэ

Ураһайханай үйлэдбэриин Москвагай институдай экспедици манай республика ерээд байна. Эндэ хэдэн үдэрэй туршада байха зуураа, экспедициин гэшүүд Тори, Закамен, Зэдэ, Кяхтын аймагуудаар ябажа, бурят дархашуулай хэһэн нарин уралалгын зүйлнүүдые зуража абаа. Тэдэ сагаан мүнгөөр гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн эмээл, хутага, гоёлтонууд, гааһан, хүгжэмэй хэрэгсэлнүүд гэхэ мэтын 40 зүйлнүүдые зуража абаһан байна.

Кяхтын аймагай Обручевой нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейн гуйлтаар экспедици уран зурагуудай выставкэ тэндэ эмхидхээ. Выставкые аймагай ажалшад ехэ һонирхон хаража, бурядай эрхим һиилэгшэдэй хүдэлмэритэй танилсана. Экспедициие хүтэлбэрилэгшэ, искусствоведческэ наукануудай кандидат С. Г. Яковлева бурят уран дархашуулай шадабари мэргэжэлые ехээр магтана.

К. Бобров.

Амаралтын үдэр горсад соо...

Амаралтынгаа үдэрые (23-най) урда урдынхиһаа хүхюун сэнгүүгээр үнгэргэхын тулада хүнгэн һэрюухэнээр хубсалаад, фотоаппарадаа үргэлөөд, гуурһаяа һуйбадаад, горсад тээшэ алхалбаб. Үүдэндэнь хүрэжэ ерэхэдэмни зугаатай хүхюун хүн зоной, солбон согтой үхибүүдэй олоншье гээшэнь хэлэшэгүй байгаа. Һаяхан Москваһаа нүүдэл цирк эндэ ерэнхэй, билет абалган түлэг дундаа байбал даа. Хэнһээ би дутаабиб гэжэ бодоод, мүн лэ зоноор адли билет абалсажа, циркын үндэр шобогор майхан тээшэ ошобоб. Харан гэһээм зарим хүнүүд шэлтэй унда баринхай, зариманиинь сүүмхэдээшье хэнхэй цирк руу орожо ябаба...

Һүүлдэ ойлгоходом иимэ байба. Унда худалдадаг киоск цирк шадар оройдоо байбагүй. Мүн элдэб Циркдэ забһарлалгын болоходо, минии хараһаар байтар, хүн зон үри хүүгэдтээ газаашаа гаража, унда бэдэржэ, иишэ тиишээ гүйлдэбэ, бөөгнэрбэ. Тиигэжэ байтараа заримашуул сад уһалдаг брезентэ хоолойһоо үрдилдэжэ, буляалдажа байжа шоройтой уһа ууна. Энэ талаар дүршэлтэй болоһон хүнүүдынь гэртэһээ бутылкэ асарһан байжа, уһа тэрэ хоолой cooһoo тодожо абаад, хүүгэдтээ уулгана, мүн циркдэшье абажа ороно.

Иимэ ушарнуудай нэгыень үрдижэ буулгаад, эндэ толилбоб. Горсадта ороһон ажалшадые ундаар хангаха үүргэтэй 72-дохи магазинай директор нүхэр Федюгина, «Рекорд» ресторанай директор нүхэр Федорченко, горсадай директор нүхэр Соколов энэ зурагые хайшалжа абаад, альбом соогоо няаха аабза гэжэ найданаб. Саашань юу хэхээ өөһэдөө мэдэнэ бэзэ, юуб гэхэдэ, тэдэмнай яһала томоотой, бэеэ дааһан зонууд ха юм.

ангуудай тээсгэн асарагдажа, һара тухай байгаад ошоторынь эндэ ундан худалдагдаагүй, ерэһэн зон ундаа хүрэхэдөө гэр тээшээ яаража, юумэ биратай хаража шадангүй түргэн бусашадаг һэн.

М. Тархай.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ

Түрэл нютагһаа холо

Баруун хамсыдаа «наян найма» гэһэн номертой улаашанай ойгуур гарахадаа Доржо:

— Нүхэр, энээндэ шэрүүлэе! — гэбэ.

— Хая саашань! Энээнһээ үлүү һайн мори тэргэтэй улаашаниие олохобди,—гэбэ Галсан.

— Үгы... Би ондоо тэргэдэ һуухагүйб. Үгы һаашни ябагаар ошоё,—гэжэ Доржо арсалдаба. «Энээндэ түлэхэ мүнгөөрөө энээнһээ үлүү хүниие олохобди» гэжэ ойлгуулжа яажашье ядаад, Галсан тэрэ ямдан тэргэдэ һууха эрхэтэй болобо. «Энэ папагар һахалтын тэргэдэ яахадаа дурлааб» гэжэ Галсан ойлгожо ядаба. Театральна талмай дээрэ Таня Доржо хоёрой уулзахада «Наян найма» номертой эгээл энээхэн улаашан морёо эдеэлүүлжэ, тэдэнэй мартагдашагүй уулзалгын гэршэнь боложо байгаа бэлэй... Энэ хүниие таниба, харин улаашан Доржые хаанаһаа таниха һэм... «Үйлсэдэ хэнэй хэнтэй уулзажа байһые ямар улаашан һонирхоо юм? Хожом магад нэгэ тээшэ Танитай ошохо сагай ерээ һаа эгээ энэл хүнэй тэргэдэ һууха байна» гэжэ Доржо сэдьхэнэ, «Хөөрхышни, газаа байжал байхын орондо олзохо олог лэ».

— Залуу нүхэр, намайе танинагүй гүт?—гэжэ улаашаниинь гэдэргээ эрьежэ, нюдэеэ мэхэтэйхэнээр онилгоод асууба.

— Үгы, үгы... Танинагүйб,—гэжэ Доржо гайхажа харюусана.

— Зүб ааб даа... Бидэниие илгаруулхань бэрхэтэй. Бултадаа боро хараар хубсаланхай, папагар һахалтайнууд ха юмбибди... Харин танай нюур шарай нэгэтэ обёоржо хараа һаа, марташагүйлдаа...

Доржо юушье хэлэхээ мэдэнгүй һуужал һууба: «Хаанаһаа хараһан байхабта, эндүүрээт!» гэхээшье; «Энэ город соо ябадаг хадамни хараа бэзэт»,—гээдшье дуугархаяа ойлгобогүй.

— Театральна талмай дээрэ би таниие хараа б. Залуухан, сэбэрхэн басагантай үни удаан хөөрэлдөө һэнта... Тиихэдэ хабар эртэ байжа уһа һайрамтай байгаа...— гэбэ тэрэнь.

— Зүб хэлэнэт... Энэтнай тиигэхэл байха!—гэжэ байжа Галсан жаргажа хүхинэ.

Городой хилэһээ саашаа гаража холодохо бури сэдьхэлдэ уужам хүхюу. Хоёр нүхэд дундаа олон үгэ шашанашьегүй... Өөһэд өөһэдынгөө байдал тухай бодомжолнод. «Зундаа Танитай иишэ ерэхэ арга олдохо гээшэ гү? Ерээ һаа яаһан һайн һааб!» гэжэ Доржо һанана. Хэрбээ эндэ ерээ һаа, анханда студент байхадаа Сергей Аксаковай баридаг тон тиимэнүүд атлас далита эрбээхэйнүүдые намнаха һэм. Хэрбээ гитара асараа һаа, Таниин наадахые ори гансааран шагнаха һэм... Үдэшэ болотор хоюуландаал ябаха һэмди... Тиигээд һара, мүшэгүй һүни байжа төөришэхэ һэмди... Хэды тиигэбэшье, инаг дураниинь дайдын харанхые зуун һарын толонһоо үлүүгээр гэрэлтүүлхэ һэн... Сэдьхэл соогоо дурлалай наратай зондо газар дээрэ харанхы балай гэжэ байдаггүй ха юм... Эхэ, эсэгэнэрынь Таня басагыемнай татарнуудай хэлсэдэг Шурале шоломос хулууба гээшэ гү гэжэ ехэл айха һэн. Теэд лэ түрэһэн ганса басаганиинь барбагар һарбагар Шуралеэ хулуугдаа бэшэ, харин хүбүүнэйнь хани нүхэр болохо Доржотой хамта төөришэһэн байжа байха. Басаганайнгаа энхэ мэндэ байһанда баясаһан эхэ, эсэгэнь Таня Доржо хоёрые хүлисэн юрөөхэ һэн. Зөөлэхэн тэргэдэ үлгыдүүлэн ябаһан Доржын толгойдо иимэнүүд юумэ һанагдаһаар лэ ябана. Үглөөнэй наран газаа талаһаань шаража, инаг басаганайнь тухай бодол доторһоонь дулаасуулхадаһаар лэ байба.

Тэдэнэр нилээд эртэ Лебяжье нуурта ерэбэ. Улаашандаа харгыгаа түлөөд, үшөө аяга архиин мүнгэхэ гартань адхуулбад.

Үнгэ һайхантай үндэр ногоон соогуур алхалнад, Шүүдэр үшөө хатаагүй байжа үмдэнэйнь түрии болон гуталнуудынь шиигтэн нороно. Үндэр нарһадай, бужагар хуһадай болон һөөг мододой дундуур сайбайжа нуур харагдана. Нуурай уһан һудалтажа, эндэ тэндэнь хара ногоон хилэн шэнгеэр, зарим газартаа айхабтар ехэ шэл гэрэлэй холторхойе һануулан үзэгдэнэ. Салигар эритэй булад һэлмын түхэлтэйгөөр нэгэ газарта нуурай уһан сайбайна. Ой сооxи соохор соохор талмайнуудай гоё гээшэнь! Теэд лэ олон үнгэтэйгөөр харагдаһан нуурай уһан бүришье гоёл даа! Хара ногоон билхагтаһан замаг нуурай заха талаар үзэгдэнэ. Тэрэ намаг соо тэмээнэй табгайн зэргэ томонууд, шара ногоон набшаһадые Доржын хурса нюдэн илгаруулна.

Хоёр нүхэдэй ехэл һэргэгээр маряахажа ойротоошье һаа, хаанашьеб, ехэшье холо бэшэ, һэргэг нугаһануудай һэр мэр гэһэн абяан дуулдана. Уданшьегүй дээшээ дэгдэн ниидэһэн нугаһадай далиин ташаганаха абяан дуулдаба.

— Доржо эндээ хоргодоод хэбтэхэдэшни болохо,—гээд Галсан саашаа ошобо. Доржын хажууда юушье анюулхагүйгөө Галсан мэдэдэг.

Галсанайнгаа хараа далда ороходо Доржо хүл дээрээ бодожо, нуур тээшэ маряахажа ойртоно. Буудаха буугүйшье һаа нугаһадай яажа тамардагые хараха хэрэгтэй ха юм.

Доржын гансал абяаень дуулажа, нилээд удаан һууһанайнь һүүлдэ ногоон хулһадай саанаһаа нугаһан хоёр—нэгээрээ, тиигээд дүрбэ—табаараа харагдажа эхилнэ. Далинуудаа даржаганаса һэжэржэ байжа, бэеэ хоншоороороо сэбэрлэжэ байжа иишэ тиишээ шуумайн ябуултанад. Юушьеб уһан cooһoo абаад эдинэд. Тиигээд яла ялагар бэеэрээ дахин шунгаад абанад.

Байдалдаа яабашье ханахагүй, ходол гомдол муулар боложо байдаг заримад шубуудайшье бүлэ соо биил гээшэ ха. Тиимэ заримадынь шубуун хэлэн дээрэ забдагүй гэмэрнэд: «Энэ уһамнай ехэл муудашоо. Гүйхэн болошоо. Баймга шэргэжэ хаташахань лэ бэзэ. Амтатай набшаһа үндэһэдшье хомор. Уһанай сохонууд, улаан хорхойнууд, намагай шабхайнууд үсөөржэ байна». Иигэжэл заримад шалина.

Харин ондоо хоёр нугаһад бусадайнгаа абяа анирта һүрэгһөө холодоод, бэеэ абаад амяархан лэ байхаданад. «Эдэнэр иихэдээ дурлалсаһан хоёр бэшэ гээшэ гү»? гэжэ Доржо һанаба. Эрьедэ гараад байхадаа томо эрэ нугаһаниинь бишыхан эмэ нугаһандаа нугаһан хэлэн дээрээ инаг дуранайнгаа үгэнүүдые хэлэжэ эхилнэ: «Басагадайнгаа дунда тамаран ябахадаа шимни яаһаншье гоёхон гээшэбши даа? Үндэр хүхэ агаарта ниидэхэдэшни шамайе хүсэхэ нугаһан гэжэ үгы ха юм даа!».

Иигэжэл тэрэ нугаһан хэлэнэ бэшэ аал? Зүб даа... Эгээл тон иимэхэн нугаһанай тон иимэхэн инаг ханидаа һаналаа хэлэжэ байтарынь, хаанашьеб, ойрошог гэб гэнтэ ойлгогдосогүйхэн абяан «бас» гэжэ дуулдашадаг гээшэл. Тиигээд лэ далита бүхы шубууд cooһoo эгээл һайханиинь болохо хани нэгэниинь уһан дээрэ шулуун шэнгеэр хабтайжа үлдэшэдэг ха юм. Теэд лэ амиды наһан үхэл хоёрые илгажа мэдэхэгүй эрэ нугаһан бүришье хайратай ха юм. Гансахан бэе болошоһон эрэ нугаһанда диваажан байһан нуурынь тама шэнги болошохол. Тиигээд лэ анханда урин дулаахан аад мүнөө хүйтөөр амилһан нуур дээгүүрээ гороолон ябахадаа тэрэ нугаһан үни үхэшэһэн ханияа дуудан дуудан ниидэхэл. «Өөрыень мартажа, орхижо, ондоо һүрэгтэ ниилэжэ, инагхан нүгөөдынгөө арилшаһандал тэнэгхэн нугаһан һанаха бэшэ аал? Хүнүүд уйдхар гээгдэлдэ ороходоо хэды ехээр зобоошье һаа, ямар эдэгэхэгүй шархатай, хахасашагүй үбшэнтэй болоһоноо баймга ухаагаараа ойлгодог ха юм.

Теэд шубууд энээниие ойлгожо шадаха аал?»

Доржо ехэл олон юумэ бодоно.

Ангуушад гээшэ ехэл хатуу зүрхэтэй зон гээшэл ха. Шубуунай үхэлһөө бэшэшье юумээр хүн сагаа үнгэргэхэ аргатай, дэлхэйдэ хүнэй хэхэ юумэ дүүрэн гэжэ тэдэнэр мэдэнэгүй гээшэ гү? Зүб даа, хэрбээ Доржо өөрөө дурлаһан бэшэ һаа шубуудай байдалые мүнөө ажаглахашьегүй, тэдэнэй дунда дурлалай байжа болодог тухайда бодожо үзэхэшьегүй байгаа. «Галсамни шубуу алаһай даа»,—гэжэ һанашоод лэ үмдэнэйнгөө үбдэг гамнангүй хойноһоонь мүлхихэл һэн. Тарган лэ шубууень алдангүй онохоор буудаһай даа гэжэл хүсэхэ байгаа. Танида дурлаһан дурлалынь, инаг һайхан Танинь лэ Доржые гансахан нүхэдтөө бэшэ, харин далита шубуудташье эльгэ нимгэтэйгээр хандадаг болгоо бэшэ аал? Иимэ хадаа элдэб бог шоройе галай сэбэрлэн шатаадагтал адляар дурлал гээшэ хүнэй шэрүүн, хатуушье, тэнэг үүхишье зангые хубилган ондооруулдаг байна бэшэ гээшэ гү?

«Буу бү һүрэһэй даа, һүрөөшье һаа шубуунда хоро бү хэһэй даа»,—гэжэ Доржын уридшалан айжа байһан эгээл энэ үедэ ехэшье холо бэшэ, нойрто дайдын залд гэтэр буу «пас» гэшэбэ. Тиигээд лэ ногоон сагаанаар алагтаһан нуур дээгүүр үргэһэн шубуудай далиин даржаганаан дуулдажа, тэдэнэй гэншээн ёолоон, хараал шэрээлээр агаар дүүрэшэбэ. Хэдэ мянган далинуудай һалхи хүдэлгэн дэбижэ байһан эгээл тэрээхэн үедэ үшөө нэгэ удаа бүришье ойрошог буу һүрэшэбэ. Энэ удаа купецэй шубуун подушка хэн нэгэнэй дээрэһээ һэжэрһэндэл шубуудай үдэ үрхирэн, хоёр шубууд доошоо унашабад. Бэшэ шубуудынь аюулгүй газар бэдэржэ нуур дээгүүр үни удаан хүлгэн ниидэбэд. Теэд лэ хайрата шубуудта аюулгүй тиимэ газар хаанаһаа олдохоб даа. Агаартань далита харсагануудай олон байхаһаа гадна, газар дээрэшье тэдэндэ сахилгаа залин эльгээдэг хоёр хүлтэй, ниидэхэ далигүй харсаганууд олон ха юм.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

Манай республикын һонин

Трамвайн харгы барилга дээрэ

— Энэ юун боложо гудамжаяа урбуулжа, ондилжо захалба? Али түмэр харгы табихаяа һанаба гү?— гэжэ, багсаахада, хүдөөһөө ерэһэн янзатай бурят нэгэ үбгэжөөл Балтахиновай үйлсөөр харгын шулуун хушалта задалжа байһан зониие заажа хажуудаа байһан залуу хүбүүнһээ һура на.

Энээгээршни түмэр харгы табигдахань ха юм. Трамвай ябаха. Энэ жэлэй һүүл багаар город ерэбэл Улан-Удын трамвайгаар ябажа үзэхэлта. Ерэжэ үзөөрэйгты. Городой зон өөһэдынгөө хүсөөр трамвайн харгы табиха гэжэ шиидээ юм. Тиигэжэ энэ олон зон хүдэлжэ байна гээшэл. Бишье нэгэ таба зургаан үдэр трамвайн барилга дээрэ хүдэлмэрилхэ байхаб.

Иимэ хөөрэлдөөн арбаад хоногой саада тээ Балтахиновай, Кировэй үйлсэнүүдэй уулзалга дээрэ болоһон юм.

Трамвайн барилга гээшэ манай городые болбосон түхэлтэй болгохоор хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудай нэгэниинь болоно. Городой ажахые хүгжөөхэ энэ жэлэй түсэбөөр жэлэй дүүрэтэр трамвайн харгын түрүүшын ээлжээн баригдажа, Мухинай, Сталинай, Балтахиновай, Бабушкинай үйлсэнүүдээр, хамта 5 километр ута харгыгаар трамвай ябажа захалха юм.

Энээнэй тула Железнодорожно районда трамвайн депо, харгын хажуугаар электроэнерги дамжуулха үндэр вольтно утаһан татагдаха, подстанцинууд баригдаха, мүн бусадшье барилганууд бодхоогдохо юм.

Хамта эдэ бүхы хүдэлмэридэ энэ жэлдэ 2 миллион 300 мянган түхэриг һомологдонхой.

Иимэ ехэ хүдэлмэри ганса барилгашадай хүсөөр бүтээхэнь бэрхэшээлтэй болоно. Тиимэһээ бусад городуудай жэшээгээр манай городой ажалшад трамвайн харгые өөһэдөө барилсаха гэжэ шиидэһэн байна.

— Трамвайгаар бидэнэр өөһэдөөл ябана ха юмбибди.

тиимэһээ барилгын түргэн лэ дүүрээ бол манда һайн,—гэжэ городойхид хэлсэдэг болонхой.

Энэншье зүбтэй хөөрэлдөөн. һүүлэй хэдэн жэлдэ городнай ехээр ургажа байна. Урдань хооһон тала, ой модоной байһан газарта шэнэ шэнэ тосхонууд бодоно. «Аршан», «Шишковка», «Горький», «Маяковский»...— тосхонуудай нэрынь бултынь тоолохо гээшэ хэсүүтэй хэрэг болонхой. Теэд тэдэнэй хоорондо харгы зам, харилсаан муу, город ерэхэ гээшэ заримдаа автобусуудай хоморһоо боложо түбэгтэй байдаг. Трамвайн табигдахада зохид һайн, амаршье болохол.

Энэ сагые дүтэлүүлхын тула городойхид трамвайн харгы өөһэдөө барилсаха гэһэн һайн үүсхэл гаргаба. Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой коллектив трамвайн депоһоо эхилээд Мухинай үйлсөөр 1,6 километр ута харгы табиха, Зүүн-Сибириин түмэр замай 4-дэхи отделениин түмэр замшад тэндэһээ наашань 2,5 километртэ, городской районой ажалшад Сталинай, Балтахиновай үйлсэнүүдээр, мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэд Үдын шэнэ хүүргэһээ эхилээд, Бабушкинай үйлсөөр 1,6 километр ута трамвайн харгы табиха гэжэ шиидээ.

Трамвайн харгын барилга дээрэ 2 воскресник үнгэргэгдөө. Гансахан Городской районда воскреснигүүдтэ 600 гаран хүн хабаадалсажа, ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Балтахиновай, Кировэй үйлсэнүүдээр трамвайн харгын рельс табиха газараар харгын шулуун хушалта абтаа. «Забайкаллес» комбинадай, «Байкалрыбтрестын», Дотоодын хэрэгүүдэй, Финансын министерствонүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад трамвайн харгын барилгада эдэбхитэйгээр хабаадажа, үгтэһэн даабаринь хахад үдэрэй турша соо дүүргэһэн байна.

Мүнөө эндэ нүхэр М. В. Добрынинай хүтэлбэрилдэг газар малтадаг машинануудай колонно хүдэлмэрилжэ эхилээ. Эдэнэр харгын рельс табихаар бэлдэхэ юм. Партиин уряагаар Смоленскэ областьһоо Сибириин барилганууд дээрэ хүдэлмэрилхэеэ ерэһэн комсомолец П. Николаев ажалай һайн амжалта туйлана. П—107 машинаар 200 кубометр шорой малтан ашаха нормотой аад, халаан бүридэ 300 кубометр малтажа, автомашинануудта тээнэ. Энэ нүхэрһөө автомашинын жолоошо Алексей Григорьевич Малицкий гээгдэнэгүй. Нүхэр Малицкий 3 километрын газарта халаандаа 35 рейс хэнэ. Мүн жолоошо Т. Шункова һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Трамвайн харгы барилга үдэр бүри ургэдэнэ. Энэ бүгэдэниитын хэрэг болонхой. Городой хүн бүхэн барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, барилга дээрэ 5—6 үдэр ажаллаха ёһотой.

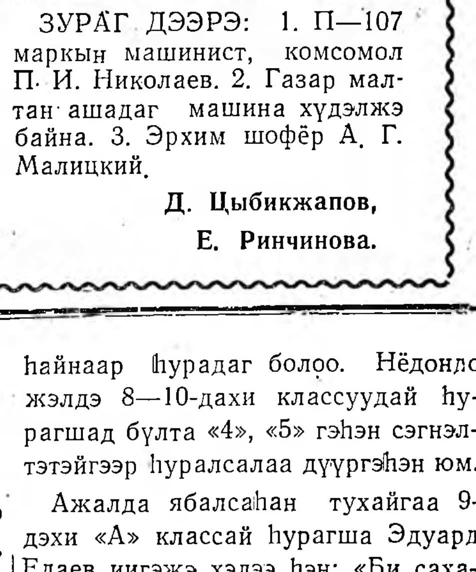

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. П—107 маркын машинист, комсомол П. И. Николаев. 2. Газар малтан ашадаг машина хүдэлжэ байна. 3. Эрхим шофёр А. Г. Малицкий.

Д. Цыбикжапов,
Е. Ринчинова.

Һурагшадай туһаламжа

Курумканай аймагай Аргадын дунда һургуулиин һурагшад түрэл колхоздоо хододоо туһалжа байдаг юм. Мүнөө тус һургуулиин 6—7-дохи классуудай һурагшад Калининай нэрэмжэтэ колхозой Хаскал нютагта байдаг хонидой отарада нооһо хайшалдаг агрегадта хүдэлмэрилжэ эхилээ. Эдэнэр электрын хүсөөр хонидые түрүүшынхеэ хайшалбашье һаа, үдэр бүриингөө даабариие дүүргэнэ. Хони хайшалгын дүүрэһэнэй удаа, эдэнэр колхозойнгоо ондоо ажалда һуралсалай жэлэй эхилтэр хүдэлмэрилхэ юм.

Д. Санжиев.

—✪—

Колхознигууд курортдо амарна

Колхозуудай ажахын бэхижэхэ, колхознигуудай ажана байдалай һайжарха тудам тэдэнэрэй культурна эрилтэ ехээр ургана.

Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой правлени Читын курортын конторотой баталһан хэлсээнэй ёһоор, энэ жэлдэ 20 колхознигуудые курортдо эльгээхэнь.

Мүнөө колхозой эрхим барилгашан Будажап Яковлев, һаалишан Дулма Мансарунова гэгшэд Түнхэнэй аршаанда амархаяа ошоод байна. Артелиингээ ажалда үнэн сэхээр ябаһан колхознигууд амархаяа, аргалуулхаяа курортнуудта ошохо байна.

Колхозой правлени гэшүүдэйнгээ амаралта тухайда ехэ анхаралаа хандуулжа, тэдэнэртэ горьтойхон туһаламжа үзүүлнэ. 21650 түхэригөөр абтаһан 20 путёвкынь 15160 түхэригынь колхозой правлени түлөө. Амарагшад «Аршан» болон «Дарасунда» ошохо юм.

—✪—

Хүндэтэй почтальон

Хэлхеэ холбооной Заиграйн аймагай конторын Шэнэ Курбын отделениин почтальон Жамбалова газетэ, журнал, бэшэг, телеграммануудые саг болзортонь ажалшадта хүргэдэг тулада хүндэтэй болонхой. Нүхэр Жамбаловае ажалшад баясан угтадаг.

Ж. Васильев.

—✪—

Шэнэ киноустановканууд

«Многообещающая коса» гэжэ Баунтын аймагай эгээн холын тосхондо май һараһаа эхилжэ кино хододоо харуулагдадаг болоо. Эндэ стационарна киноустановка тодхогдоо. Мүн иимэ установка «Баунт» гэжэ санаторидо хүдэлжэ эхилээ. Зунай үедэ аймаг дотор хамта 18 киноустановка хүдэлмэрилнэ.

П. Казаринов.

—✪—

Клуб барижа эхилбэ

Баргажанай аймагай Улан тосхондо Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 250 хүнэй һууха һууритай шэнэ клуб барижа эхилбэ. Барилгашад клубай барилгые Октябриин революциин 40 жэлэй ой хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ.

М. Гроссман.

Японой премьер-министр США-гэй хэблэлэй национальна клубта мэдүүлгэ хэбэ

ВАШИНГТОН, июниин 21. (ТАСС). Июниин 21-дэ Японой премьер-министр Киси США-гэй гүрэнэй секретарь Даллестай, мүн гүрэнэй департаментын түшэмэлнүүдтэй хөөрэлдөө. Һүүлээрнь Киси президент Эйзенхауэртэй уулзаа. Тиигээд хэблэлэй национальна клубта Киси мэдүүлгэ хэһэн байна. Азиин оронууд тушаа, тусхайлбал, Япон тушаа США-гэй ябуулдаг политикые Киси шүүмжэлээ. Гэхэтэй хамта хэлсээнүүдэй үедэ Япон США хоёр «олон асуудалнуудаар үгэеэ ойлголсожо», Япон США хоёрой «харилсаае һайжаруулхаар болоо» гэһэн һанамжада ерээ гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Азиин оронуудта национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй улам ехээр дэбэрэн ургажа байһан дээрэһээнь, «тэндэхи нютагуудай бодото байдалые» зүбөөр ойлгожо, Азиин оронууд тушаа Холбоото Штадууд политикаяа ябуулха ёһотой гэжэ Киси тэмдэглэбэ.

Япон Америка хоёрой харилсаан улам муудажа байна, Америкэдэ дурагүй зон Япондо улам олошорбо гэжэ мэдэрээд, эдэ бүгэдые «тоонгүй байжа болохогүй» гэжэ Киси хэлэбэ. Мүнөө Япон тушаа США-гэй баримталдаг политикань Японой хүгжэлтэдэнь һаад хэжэ, эрхэ сүлөөтэ байдалыень хаһана гэжэ Киси хэлээ. Японой Окинава, Бонин аралнуудые США саг үргэлжэ эзэмдэжэ байха юм гү; Хитадтай худалдаа наймаа хэхэ гэхэдэнь, США Япондо юундэ һаалта хэнэб; Японой эд бараае ямар үндэһөөр США ехээр худалдан абанагүйб? Харин США-дэ худалдагдагтаа орходоо хоёр дахин ехэ эд бараа Япон США-һаа худалдажа абана ха юм гэхэ мэтэ олон асуудалнуудые манай эрхэтэн намһаа асуудаг гэжэ Киси мэдүүлээ. Эдэ бүгэдэ олон асуудалнуудта Америкын дээдэ засагаархидай түлөөлэгшэдһөө харюу дуулахаяа би Вашингтон ерээб. Тиигээд нютагаа бусахадаа, танай хэлэһэн юумые оронойнгоо албатанда ойлгуулан хэлэжэ үгэхэб гэжэ Киси мэдүүлбэ.

Бусад асуудалнууд тушаа хэлэхэдээ, «Япон хэзээшье коммунистическэ журамтай гү, али бэеэ абанхай» болохогүй, хододоо США-тай нягта харилсаатай байха гэжэ Киси хэлэбэ.

Окинава арал дээрэ америкынхид сэрэгэй барилга улам ехээр хэнэ

ТОКИО, июниин 21. (ТАСС). Окинава аралай зоной 370 мянган цубо газарыень (нэгэ цубо 3,3 дүрбэлжэн метртэй адли) Америкын саперна частьнуудай командовани абахань гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Окинава дээрэ байрлаһан Америкын сэрэгэйхид энэ аралай һуурин зоной газарһаань 13-дахяа абахань. Хамта дээрээ 1 миллион цубо газар абахаар хараалагданхай.

Эдэ бүхы абаһан газарнууд дээрэ залан шэглүүлэгдэдэг снарядуудые табиха базанууд баригдаха байна.

Залуушуулай делегациин Москва ерэхэ гэхэдэнь Японой засагаархид һаад хэнэ

ТОКИО, июниин 21. (ТАСС). Москвада болохо фестивальда хабаадаха Японой залуушуулай 500 түлөөлэгшэдтэ хилын саана гараха паспорт үгыт гэжэ Залуушуулай болон студентнэрэй Бүхэдэлхэйн VI фестивалиин Японой бэлэдхэлэй комитет гадаадын хэрэгүүдэй министерствоһээ гуйгаа. Японһоо фестивальда ошохо хүнүүдэй тоое 50 хүн болотор хороохо гэжэ шиидхэбэбди гэжэ гадаадын хэрэгүүдэй министерство июниин 21-дэ мэдүүлээ.

Тиимэһээнь 500 түлөөлэгшэдөө заабол фестивальда эльгээхын түлөө үсэд шангаар тэмсэхэбди гэжэ Японой бэлэдхэлэй комитет мэдүүлнэ.

Тобшо мэдээсэлнүүд

✦ Гаагада нэгэ неделиин туршада гадаадын кинокартинанууд харуулагдажа байна. Июниин 21-дэ «Метрополь» гэжэ Гаагын эгээн ехэ кинотеатр соо «Душэн нэгэдэхи» гэжэ советскэ уранһайханай фильм харуулагдаа. Хүн зон фильмые ехээр һонирхон хараба. Голландиин бусад городуудта мүнөө советскэ мультипликационно ба документальна фильмнүүд амжалтатайгаар харуулагдажа байна.

✦ Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хитадай зүүн эрье шадарай Цзянсу провинциин хитад загаһашад 500 килограмм шэгнүүртэй асари ехэ далайн мэлхэй бариа. Энэ мэлхэй 2 метр утатай, 0,5 метр үндэртэй, нэгэ метр үргэн юм ха.

✦ Скрипкээр наадагшадай Жак Тибогой нэрэмжэтэ уласхоорондын 7-дохи мүрысөөн Парижда боложо дүүрэбэ. Энэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан гурбан советскэ артистнууд —Б. Гутников, В. Пикайзен, И. Политковский гэгшэд шанда хүртөө.

✦ Горнягуудай уласхоорондын федерациин съезд Лондондо боложо байна. Ядерна буу зэбсэгэй туршалгые буруушааһан резолюци энэ съезд абаа. Атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые болюулхын, энэ буу зэбсэгые сүм хорюулхын түлөө федерацида ородог бүхы организацинууд, мүн тэрэнэй гүйсэдком болон секретариадынь шангаар тэмсэхыень энэ резолюци соо уряалагдана. Эдэ бүхы эрилтэнүүдые эрид шууд дэмжэхыень бүхы хүдэлмэришэдые, мүн тэдэнэй организацинуудые резолюци уряална.

✦ Уругвайн эррeристскэ партиин депутат Энрико Эрро «Эль Популар» гэжэ газетэдэ мэдүүлгэ толилжо, атомна буу зэбсэгэй туршалгые хорюулха гэһэн эрилтэ табяа. Эрдэм ухаанай туйлалтанууд гансал хүн түрэлтэнэй аша туһада хэрэглэгдэхэ ёһотой гэжэ би тоолоноб гэжэ Уругвайн депутат мэдүүлнэ.

„Бурят-Монголой үнэн“ газетын соносхоһон конкурсын дүн

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ байгаа республикын ажалшадай шэн габьяата ажалые харуулһан очерк болон рассказ бэшэхэ конкурс «Бурят-Монголой үнэн» газетын редакци 1957 оной январиин 1-һээ соносхоһон байгаа.

Манай газетые уншагшад—хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигентнэр, һурагшад энэ конкурсдо эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, олон тоото рассказ болон очеркнуудые редакцида эльгээбэ. Тэдээн сооһоо шэлэгдэжэ, хэдэн рассказ, очеркнууд манай газетэдэ толилогдоһон байгаа. Эгээл һайн очерк болон рассказууд конкурсын шангуудта хүртэбэ.

«ШУУРГАН ДУНДУУР» гэжэ очерк бэшэһэнэйнь түлөө Бараади Мунгоновто 1-дэхи шан —1500 түхэриг мүнгэн үгтэхэ болобо. Энэ очерк соо Сэлэнгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Паталия Бабановагай эрэлхэг зориг гаргажа, колхозойнгоо хонин һүрэгые абарһан тухайнь хэлэгдэнэ.

«ЯАХАДАА?» гэһэн рассказ бэшэһэнэйнь түлөө Александр Серебряковто 1-дэхи шан —1500 түхэриг үгтэхэнь. Тус рассказ соо бүлын ажаһуудал, үхибүүдые хүмүүжүүлгэ тухай хэлэгдэнэ.

Дунда һургуули дүүргээд, колхозойнгоо һаалишан болоһон хүбүүн тухай Дондок Улзытуевай бэшэһэн «ТҮРҮҮШЫН АЛХАМ» гэжэ рассказ 1000 түхэригэй 2-дохи шанда хүртэбэ.

Тарян ажалда хүдэлжэ байһан эбтэй эетэй залуушуул тухай, тэдэнэрэй уралан нарижуулга хүдэлмэридөө хэрэглэһэн тухай Балдан Ябжановай бэшэһэн «АЖАЛАЙ ХАНИНАР» гэжэ рассказ, дээдэ һургуулида шалгалта барижа шадаагүй дээрэһээ ажалда ороод, зүб замаар ябаһан залуу басаганай ажабайдал харуулжа бэшэһэн, Владимир Лубсановай, Данри Хилтухинай «БЭШЭГ» гэжэ рассказ 3-дахи шангуудта (750—750 түхэриг) хүртэбэ.

Уран һайханаар, удха түгэлдэрөөр рассказ болон очеркнуудые бэшэхэ гэжэ улад зоной, илангаяа залуушуулай оролдодог байһаниинь тон һайшаалтай байна. Тэдэнэр саашадаашье манай газетын редакцида эрхим зохёолнуудаа эльгээжэ байха аабза гэжэ найдагдана.

КОНКУРСЫН ЖЮРИ.

Һурагшадай лагериие ажахын тоосоондо оруулхамнай

Манай Мухаршэбэрэй дунда һургуули политехническэ һуралсал бэелүүлхэ талаар зарим тэды амжалта туйлажа байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ һуралсалай программа нилээд үргэдхэгдэһэн байгаа. Ахалагша классуудта һурадаг һурагшаднай һургуули шадархи талмайнуудта тарилга хэнэ, мүн колхозуудай ажал хүдэлмэридэ ябалсана, һуралсалай мастерскойнуудта ажаллана. Тиигэжэ һурагшад промышленностьтай хүдөө ажахын үйлэдбэритэй танилсажа байна.

Нёдондо 7—10-дахи классуудай 120 һурагшад үйлэдбэриин тусхай бригада болон нэгэдээд, «Коммунизм» колхоздо ажаллаһан юм. Энэ бригадые түүхын багша нүхэр В. Тармаев, Бурят-Монголой зооветинститудай студентка-практикантка нүхэр Бельская гэгшэд хүтэлбэрилээ һэн.

Энэ бригада үнгэрэгшэ зун, намар колхоздо ехэхэн туһаламжа үзүүлээ. 30 һурагшадһаа бүридэһэн нэгэ звено 10 гектарта сахарай свёкло тарижа ургуулһан байна. Энэ культурын баян ургаса абаха зорилгоор звеногой гэшүүд тэрэ талмай дээрэ мянга шахуу центнер наг шэбхэ, 150 центнер үнэһэ, мүн нилээд ехэ минеральна үтэгжүүлгэ зөөжэ гаргаа. Зунай сагта ургасань һайнаар харууһалагдаһан, буртаг үбһэниинь хоёр дахин түүгдэһэн, нэгэ дахин шэнгэрүүлэгдэһэн байгаа. Тиигэжэ муу бэшэ ургаса хуряагдаба.

Гэхэтэй хамта, энэ бригадын һурагшад 2,5 гектар сабшалангай газар сэбэрлээ, 500 центнер набшаһата тэжээл, 2000 центнер үбһэ бэлдээ. Һурагшад намарай сагта хартаабха малталгын, таряа хуряалгын үедэ ажаллаһан байна. Тиигэжэ һургуулиимнай һурагшад хамтадаа 11200 гаран ажалта үдэр олобо. Зарим һурагшад, жэшээлхэдэ, Валерий, Эдуард Елаевтан, Ю. Шаверин, Т. Кузнецова, Ю. Шадаров болон бусад хамта 20 һурагшад тус бүридөө 150-яад ажалта үдэр олоһон байна.

Иигэжэ хамтын ажалда ябалсан, һурагшаднай ажалай дүршэлтэй боложо байна. Һурагшад һургуулидаа һайнаар һурадаг болоо. Нёдондо жэлдэ 8—10-дахи классуудай һурагшад бүлта «4», «5» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр һуралсалаа дүүргэһэн юм.

Ажалда ябалсаһан тухайгаа 9-дэхи «А» классай һурагша Эдуард Елаев иигэжэ хэлээ һэн: «Би сахарай свёкло тарилсажа, тэрэнэй агротехникэтэй танилсажа байнаб. Урдань колхозой ажал тухай юушье мэдэдэггүй байгааб, мори тэргэдэшье хүллэжэ шададаггүй һэм. Ажал хүдэлмэри хэжэ олоһон 142 ажалта үдэртөө 4 центнер шахуу орооһо таряа, 300 гаран түхэриг мүнгэ, 9 килограмм сахар абааб. Мүнөө би ажалай дүй дүршэлтэй боложо, юумэ хэжэ һуража байһандаа угаа ехэ баяртайб.»

Мүнөө жэлдэ манай дунда һургуули Шэнэ-Заганай долоон жэлэй һургуулиинхидтай хамта Сталинай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэ ахалагша классуудта һурадаг һурагшадай лагерь түхеэржэ байна. Энэ лагерь ажахын тоосоондо оруулагдаха гэхэ гү, али һурагшадай ажал хэжэ олоһон мүнгэ зөөри дээрэ байгуулагдаха юм. Хамтын эдеэ хоол һурагшадай олоһон ажалта үдэртэ авансаар колхозһоо абтажа бэлдэгдэхэ болоно. Һурагшадай үдэртөө хэхэ ажалайнь нормо колхознигуудайхида орходоо 25 процентээр бага байха юм.

Мүнөө һурагшад Заган голой эрье шадар лагерь түхеэржэ захалаа. 30—30 үхибүүдэй байха майхануудые бэлдэжэ байнабди, мүн столово, кухни, склад, библиотекэ, мастерскойнууд түхеэрэгдэжэ байна. Зунай сагта үхибүүдэй сэнгэлиг хүхюунээр амархын тулада спортивна талмайнууд түхеэрэгдэхэ, кино харуулагдажа байха юм. Лагерь дээрэхи ажал тусхай гуримай ёһоор ябуулагдаха, һурагшад үдэртөө 6 час ажаллаха байна.

Мүнөө жэлдэ һургуулиимнай 40 гаран һурагшад Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 20 гектарта сахарай свёкло, 10 гектарта кукуруза квадратно-гнездовой аргаар таряа. Эдэ участогуудһаа баян ургаса абаха гэһэн уялга абанхай. Лагериинхидай хэжэ байһан ажалые БМАССР-эй габьяата агроном Ю. Лютаева, һургуулиин багшанар В. Тармаев, Н. Головкина гэгшэд хүтэлбэрилжэ байна.

Манай һургуулинуудай хэжэ байһан үүсхэлые хүдөө тосхонуудай, мүн городуудайшье һургуулинуудай коллективүүд үргэнөөр дэмжэхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Е. Веретельников, Мухаршэбэрэй дунда һургуулиин директор.

Редакторай орлогшо **О. ГОМБОЕВА.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47 59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00459. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3266.